

گزارش یک سرکوب از شهرستان اندیمشک

بخش نخست

فریبا مرزبان

برای مراقبت و پیشگیری از حملات احتمالی سپاه پاسداران، گروه کثیری از بیکاران بر روی پشت بامهای ساختمان اداره آموزش و پرورش در ساعات روز و شب ایستاده بودند. دیوارهای اطراف همه پر از جمعیت بود. در بالای پشت بامها، دیوارهای حیاط و اطراف اداره و بر روی چینه ها گروه زیادی از بیکاران نشسته بودند تا در صورت حمله نیروهای سپاه سرکوبگر مطلع شده و بتوانند از خود دفاع کنند.

آن که گردیده جمع سیم و زرش
زر نباریده زآسمان به برش
یا خودش دزد بوده یا پدرش (۱)

پیش گفتاری بر مقدمه نخستین: ماده ۱ از پیمان ۱۷ بین المللی حقوق اقتصادی- اجتماعی حقوق بشر، حقوق زیر را به رسمیت می شناسد و تاکید بر حق بهره مندی عادلانه و مناسب کار و دستمزد دارد و تاسیس اتحادیه، کانون ها و انجمن ها را بدیهی می داند. ماده ۲، همین پیمان تصریح می کند که اجرای هیچ یک از این حقوق را نمی توان به حالت تعلیق درآورد. و در هر یک از ۴ بند معاهده ۲۳ اعلامیه حقوق بشر تاکید شده هر شخصی حق دارد کار خود را آزادانه برگزیند و در برابر بی کاری از سوی دولت حمایت شود.

همچنین در پیمان ۶۳ سازمان بین المللی کار مسئولیت دارد عدالت اجتماعی فزاینده ای را در عرصه ی کار و جامعه رواج دهد. دولت ها پس از امضای معاهدات موظف به اجرای آن می شوند. آن چه حقوق بشر گفته می شود که شامل آزادی تشکیل مجامع و جمعیت ها، الغای کار اجباری، رفع تبعیض در زمینه ی کار و اشتغال، کار کودکان باشد.

در مجموع اعلامیه جهانی حقوق بشر برای تامین عدالت تنظیم و امضاء شده است در حالیکه حقوق بشر عموماً بوسیله دولت ها نقض می شود و دولت ایران یکی از مشهورترین ناقضان حقوق بشر است. در اغلب کشورها، بیکاران و کم درآمدها تحت حمایت دولت قرار می گیرند در

ایران چنین نکردند. دولت با بی رحمی و سرسختی و جبهه ای کاملاً بسته متشکل از "جناح های مختلف حکومتی" با گرسنگان و کم درآمدها که طبقات پایینی جامعه را تشکیل می دهند عمل می کند. در بعد از انقلاب ۱۳۵۷ نودولتیان که نام دولت مستضعفان را بر خود نهاده بودند در بطن دشمن واقعی لایه های بیرونی خارج از سیستم شناخته شدند. و در طول سال ها، دولت با تنظیم لوایح و برنامه های اقتصادی-فامیلی خود، فاصله طبقاتی بزرگی ایجاد کرده است با اجرای قوانین ضد مردمی "ندارها" "ندارتر" شدند و "ثروتمندان" "ثروتمندتر" شده اند. نبودن کنترل بر روابط و درآمدهای اقتصادی مهیا کننده رشد فساد، تباهی، اعتیاد، فقر، سرقت های کلان مالی در بانک ها و وزارتخانه ها و سازمان ها و دوایر دولتی شده است. حکومت در مقابل شهروندان بی مسئولیتی از خود نشان داده است؛ و با این مشخصات خود را حامی مستضعفان خواند. سیاست های اقتصادی و باندهازی های حکومت، ۳۴ سال است که تکرار می شود و فقر و ندارایی و نبود امنیت عواملی عمده ای هستند برای مهاجرت جوانان از کشور با هدف جستن کاری مناسب همراه با سرپناه.

اعضای کانون های بیکاران هرج و مرج طلب، تجزیه طلب و اغتشاش گر نبودند؛ این کانون ها مطابق با معاهدات بین المللی در ایران تشکیل شدند و همگی مورد سرکوب قرار گرفتند.

با گذشت ۳- ۳۲ سال که از انحلال کانون های بیکاران در ایران می گذرد یکی از اشخاص درگیر در سرکوب بیکاران اندیمشک به رواج حوادثی غیرواقعی از این واقعه پرداخته است؛ گزارش این پاسدار (آخوند) در دسترس قرار دارد و به پی نویس گزارش حاضر پیوست است. حجت الاسلام « محمد مهدی بهداروند » که دخالت مستقیم در سرکوب و کشتار بیکاران شهرستان اندیمشک داشته در آن موقع پاسدار بوده است سرکوب مردم بی گناه اندیمشک را " ایام حماسه و شور و شوق " می خواند و در این باره این گونه می گوید: " آنها را کشتیم تا درس عبرت دیگران بشود. " اعترافات این جنایت کار بازگو کننده این است که جمهوری اسلامی از ابتدا به کسی رحم نکرد و نه تنها جریانات سیاسی و دگراندیش را تاب نیاورد بلکه در پاسخ به اعتراضات و خواست های صنفی مردم احکام اعدام و تخت شلاق و شکنجه را رواج دادند. با سرکوب گسترده و اعدام چندین نماینده بیکاران و ترور مردم عادی شهر جنبش بیکاران را نابود کردند. از تاریخ شکل گرفتن کانون بیکاران در ایران تا غیرقانونی خواندن آنها حدوداً یکسال طول کشید و ادامه فعالیت آنها از سوی دولت غیرقانونی اعلام شد.

نوحکومتیان بجای این که متوجه نیازهای مردم باشند در فکر گسترش طول و عرض ارگان های رسمی و غیررسمی سرکوب بودند. دولت برآمده از انقلاب ۵۷ که با خون ریخته شده ی مردم بر سنگفرش خیابان ها بقدرت رسیده بود پاسخ شکم های گرسنه را نه با "نان" با "سرب داغ" داد.

اطلاعات و اعترافات این پاسدارِ آخوند که در تارنمای شخصی شان درج شده ست گرایشات "ضدخلقى" نودولتیان را بیان می کند و ایشان به اتهام مشارکت در جنایت علیه بشریت باید تحت پیگرد قانونی قرار بگیرد.

سرکوب بیکارانِ اندیمشک از پس لرزه های بعد از انقلاب نبود بلکه ادامه ترور نمایندگان و سرکوب شوراهای ترکمن صحرا (۲) و هم چنین سرکوب و اعدام ۴۱ تن در شهر بانه بود. (۳) نیروهای مسلح و سپاه پاسداران برای سرکوب این دو شهر از تهران عازم شده بودند و چون ساکنان اندیمشک مخالف جمهوری اسلامی بودند برای سرکوب آنها نیروهای مسلح از شهرهای دزفول و خرم آباد آمده بودند. از سال های پیش اختلافات فراوانی مابین ساکنان این سه شهر وجود داشت. و همواره تضاد میان اندیمشک با دزفول و اندیمشک با خرم آباد دیده می شد. امام جمعه دزفول فرمان جهاد داده بود و وقت، وقت تلافی اختلافات دیرینه بود. به گواهی تاریخ نیروهای سپاه پاسداران ماموریت کشتار و سرکوب بیکاران و ساکنان اندیمشک را داشتند و چنین نیز کردند.

مقدمه: گرچه بر اهالی و ساکنان خوزستان همان رفت که در ۳۳ سال گذشته بر خلق کرد، لر، ترک، فارس، بلوچ، ایلام و لاهیجان رفت اما حکایت سرکوب «کانون بیکاران» حکایتی دیگر و زخمی همیشه تازه بر پیکره خوزستان بوده است. گزارش این واقعه را در سال ۲۰۰۴ منتشر کرده ام (۴) و در پاسخ به ادعاهای اکبر گنجی در سال ۲۰۱۰ بازچاپ نمودم. (۵) و بنا بر ضرورت های تاریخی و پیگردهای قضایی اقدام به انتشار مجدد گزارش سرکوب "کانون بیکاران" می کنم. و اینک مرداد ماه است، گرامی می داریم سال روز "اعدام" نماینده و اعضاء کانون بیکاران زنده یادان «حسین شاکری، هوشنگ رستمی، محمدرضا رستمی و محمدرضا نامداری معروف به چرخ» این گزارش موثق برداشت شده از فصل سوم کتاب «تاریخ زنده» به قلم نویسنده ست.

اضافه کنم در هفته های پیش با یکی از اعضای سابق کانون بیکاران اندیمشک گفتگویی تلفنی داشتم و در آن مکالمه ذکر نام کردم از «حجت الله خوش کفا» که نوجوانی ۱۳ ساله دانش آموز که در ۲۵ اسفند ۱۳۵۸ کشته شده بود و همچنین نام بردم از دیگر کشته شدگان در

درگیری کانون بیکاران در خوزستان.

ضرب المثلی قدیمی ست که می گوید: دیوار موش دارد و موش هم گوش دارد. این ضرب المثل را نوشتم تا بنویسم- در فاصله کمتر از چند روز- یکباره، مقاله ای با قلمی نتراشیده، وارد سایت های اینترنتی شد با عنوان " اوین ویران شوی". این مقاله بی سر و ته منتشر شد تا بلکه کانون بیکاران را ربط بدهد به مجاهدین. نویسنده مقاله مورد نظر که تصادفاً یکی از دبیران ورزش در دبیرستان ما از اردیبهشت ۱۳۵۷ تا پایان خرداد ۱۳۵۸ بوده ست (در طول انقلاب مدارس تعطیل بودند). در طی سال های بعد از سرکوب " بیکاران" ایشان در بستر بسر می برده ست و اطلاعی از امثال " حجت خوش کفا" نداشته ست. در مقاله مورد نظر با لیست کردن اسامی تعدادی از اعدام شدگان مجاهد و اضافه نمودن نام خوش کفا (که سابقاً هوادار پیکار سابق بود و احتمالاً ایشان این را نمی داند) لیست خود را می بندد؛ و گوشه ایی به کانون بیکاران می زند که اتهام اعدام شدگان، جاسوسی برای غرب بوده ست. بر اساس مطبوعات چاپ شده آن روزها تنها اتهامی که به این عزیزان وارد نشد جاسوسی بوده ست و این اشتباهی محض ست که عده ای قصد دارند با نقل کردن سخنان دروغین از زبان سرکوبگران و جنایت کاران جمهوری اسلامی به آنان وصله جاسوسی بچسبانند. و دیده شده در جایی دیگر به تیم فوتبال « نیرو » اشاره کرده و این تیم موفق را تیم مجاهدین معرفی می کند.

کانون بیکاران و تیم های ورزشی با وجودیکه از تنوع افراد و افکار برخوردار بوده اند بخشی از جنبش مردمی، اجتماعی و کارگری تلقی می شوند، "مصادره کردن" کار حزب الله ست و هر شخص یا سازمانی این عمل زشت و ناشایست را تکرار کند؛ روی دیگر حزب الله را نشان داده ست با نامی دیگر. دست انحصارطلبان از « کانون بیکاران » و تیم فوتبال « نیرو » کوتاه!

نکته ایی دیگر- با شروع درگیری ها و اعتراضات بحق بیکاران، کانون بیکاران که قانونی و مردمی بود غیر قانونی اعلام گشت و در اوائل ۱۳۵۹ توسط اراذل و اوباش « خمینی » منحل شد و دیگر اجازه فعالیت نیافت. نویسنده اضافه کند با فرمان مرگ بار « خمینی» که گفت: " بگیرید و بکشیدشان!" از سال ۱۳۶۰ به بعد در زندان یونسکو همچون سایر زندان ها، جوانان و نوجوانان بسیاری به جوخه های اعدام سپرده شدند. بازگویی و رسیدگی به نحوه بازداشت، پروسه بازپرسی، میزان شکنجه، محاکمات و اعدام هایی که در جمهوری اسلامی ایران انجام گرفته ست، امری ضروری ست و این گزارش ختم جنایات صورت

گرفته نیست.

گمان مبر که به پایان رسیده کار مغان

هزاران باده ناخورده در رگ تاک است هنوز

کانون بیکاران

در درون حاکمیت نظرات و دیدگاه های مختلف وجود داشت و همه دعواها بر سر کسب قدرت و حفظ آن بود. گرانی و بیکاری در کشور بیداد می کرد. خمینی که نقش اول روحانیت را داشت در پیش از ورود به خاک ایران از آب و برق رایگان دم می زد! مشخص بود که حرفهای او جز وعده و وعید توخالی چیزی بیش نبود و دیری نپایید که به جای آب و برق مجانی، همه چیز دو برابر شد.

فشارهای اقتصادی بر شانه مردم دیده می شد و فشار فزاینده بیکاری، جوانان را بر آن داشت تا به فکر مرکزی برای تجمع و دفاع از حقوق خویش بر آیند. به همین دلیل در بسیاری از شهرها کانون های بیکاران تأسیس شد. خیل عظیم بیکاران به عضویت این کانونها در آمدند و شروع به فعالیت کردند. در این راستا، کانون های بیکاران در استان خوزستان فعالیت عمل کردند.

وظیفه کانون بیکاران ایجاد شغل برای همه بیکاران، تلاش برای دریافت حقوق بیکاری و بیمه بیکاران، لغو قواعد گزینش و رفع تبعیض برای مشاغل و پستهای مختلف بود. همچنین اعضاء خواهان معرفی افراد و انجام مراحل استخدام بوسیله کانون بودند.

اولین اجلاس بیکاران در محل سینما پارادیا در اوائل پائیز ۱۳۵۸ برگزار شد. جمعیت زیادی بودیم که با شنیدن خبر اجلاس، به محل برگزاری مراسم رفتیم. ما اعضای شورای دانش آموزی دبیرستان دخترانه محبوبه متحدین (ششم بهمن سابق) در این جلسه حضور داشتیم و طبقه بالا برای نشستن زنان در نظر گرفته شده بود. پس از شنیدن اخبار و اعتراضات بیکاران، از میان جمع همراه، من انتخاب شدم تا به پشت میکروفن بروم و ضمن سخن گویی، همبستگی و پشتیبانی از بیکاران را اعلام کنم. به کمک همراهانم متن لازم را آماده کردیم.

تعدادی از زنان حاضر در جلسه به من پیشنهاد کردند روسری سر کنم. معترض بودم و نمی توانستم بپذیرم. گروهی از فعالان چپ و هواداران باسابقه « سازمان چریک های فدایی خلق ایران » و چند مجاهد آمدند تا در این باره با من گفتگو کنند. من نمی توانستم زیر بار بروم.

اعتقاد آنها بر این بود که چون توده مردم در این نشست حضور دارند، برای حفظ موقعیت و احترام به مذهب‌یون باید روسری سرکنم. در جواب به آنها گفتم: مگر همین مذهبی‌های امروز بی چادریها و غیر مذهبی‌های دیروز نیستند؟ چرا ما باید به این گونه توهنات دامن بزنیم؟ زن در انتخاب پوشش آزاد است. از میان افرادی که در اطرافم بودند، گلی، لیسانسیه بیکار و هوادار سازمان فدائیان، دستش را به معنای سکوت روی لبانم گذاشت و با لحن دلسوزانه ای گفت: الهی قربانت بروم، فقط این روسری را سرت کن.

او سعی داشت با رفتارش از عصبانیت من بکاهد. در آن ایام هیچ گوش شنوایی نبود، زیرا چپ‌های ما مذهبی‌تر از مذهبی‌ها بودند! هیچ راهی جز تسلیم نداشتم. یک روسری کوچک کرم رنگ سرم گره زدند و من پایین رفتم. جوانان حاضر از دیدن اطلاعیه همبستگی در دست من خوشحال شدند. متن اطلاعیه را قرائت کردم و با تشویق حاضران روبرو شدم. بعد از من نماینده مدرسه راهنمایی دخترانه «کیوان» رفت و همان روسری را بر سر او گذاشتند. مدرسه کیوان در مجاورت دبیرستان ما قرار داشت به همین دلیل از ما پیروی می‌کردند و در حمایت از بیکاران اعلام همبستگی نمودند. از دیگر مدارس شهر در حمایت از بیکاران خبری نبود. سپس گروه‌ها و افرادی دیگر اطلاعیه‌هایشان را خواندند.

از آنجا که کانون بیکاران با شرکت فعال مردم شکل گرفت، تداوم پیدا کرد. همه روزه در شهرهای مختلف خوزستان از جمله ماهشهر، اندیمشک، اهواز، مسجدسلیمان و آبادان اعتراضات و تجمعات آنها بر پا بود. همه گروه‌های سیاسی، سازمانها، کارمندان دولت، دانشجویان و دانش‌آموزان از حرکت آنها حمایت کردند و با شرکت گسترده و فعال خود در اعتراضات اعضاء کانون بیکاران نقش به‌سزایی داشتند. از میان آنها اقدامات دانش‌آموزان دبیرستان دخترانه محبوبه متحدین (ششم بهمن) چشمگیر بود. هر هفته در حمایت از بیکاران به برگزاری راه‌پیمایی اقدام می‌کردند و از مسئولین کشور توجه و رسیدگی به وضعیت اعضاء کانون بیکاران را خواستار بودند.

کانون بیکاران در تلاش و تکاپوی فراوان بود تا بتواند مشکلی از مشکلات جماعت بیکار را کم کند. نماینده‌های بیکاران به ادارات و مراکز مختلف مراجعه کردند و چون از سوی دولت و نو حکومتیان حمایت نشدند، خود به فکر چاره افتادند تا برای حل یک سری از مشکلات و کمبودها اقدام کنند. با این نگرش دست به اقداماتی چند زدند، از جمله پاساژهای مختلف و مراکز خرید، فروشگاه‌ها و مراکز تجاری و

مغازه هایی که خالی بودند را به تصرف در آوردند و در اختیار گروهی قرار دادند تا به استفاده بهینه برسند و از خیل بیکاران کاسته شود. زمینهای اطراف که بدون مالک و یا صاحبانشان ساواکی و فراری از کشور بودند را تصاحب و در میان خانواده های بیکار و فقیر تقسیم کردند. مردم هم به خاطر این که زمینها را از دست ندهند فوراً دست به ساخت زدند. گروهی از مهندسان و طراحان ساختمان به کمک مردم شتافتند و خدمات مشاوره و طرح رایگان در اختیار آنان قرار دادند.

شهردار وقت پس از گفتگو با نمایندگان بیکاران، قبول کرد که اتاقی در ساختمان شهرداری در اختیار آنان قرار داد. در پی اقدام بی سابقه شهردار به حمایت از بیکاران، اختلاف میان شهرداری و فرمانداری بالا گرفت. عناصر سرکوب وابسته به فرمانداری به دسیسه چینی و توطئه علیه شهردار و بیکاران پرداختند.

با استقرار بیکاران در ساختمان شهرداری، کارها و فعالیتهای بیکاران سامان پیدا کرد. عملاً ساختمان شهرداری ستاد رسمی بیکاران شد. بیکاران همه روزه در آن محل گرد می آمدند و جلساتشان را برگزار می کردند. اطلاعیه های طبقه بندی شده بیکاران، در محل شهرداری تهیه، تکثیر و توزیع می شد. به این وسیله، عموم مردم از مجموعه اقدامات کانون مطلع می شدند.

تحصن بیکاران

در زمستان ۱۳۵۸ اعضاء کانون بیکاران در نحوه استخدام به اداره آموزش و پرورش معترض شدند. از آنجا که اعضاء کانون با بخش آموزش و استخدام به نتیجه ای نرسیدند همگی در ساختمان اداره آموزش و پرورش متحصن شدند و ساختمان را تصرف کردند.

کارمندان و کارکنان اداره کارهایشان نیمه تعطیل شده بود. آنها ساعاتی پستهای خود را رها کرده و پس از قفل کردن اتاقها، اداره را ترک می گفتند. از سوی سپاه پاسداران بارها به بیکاران حمله شد. به دلیل کثرت جمعیت و تجمع همه روزه بیکاران در محوطه ساختمان اداره، هجوم سپاه بی نتیجه بود. سپاه نتوانست ساختمان را از حضور بیکاران تخلیه کند.

برای مراقبت و پیشگیری از حملات احتمالی سپاه پاسداران، گروه کثیری از بیکاران بر روی پشت بامهای ساختمان اداره آموزش و پرورش در ساعات روز و شب ایستاده بودند. دیوارهای اطراف همه پر از

جمعیت بود. در بالای پشت بامها، دیوارهای حیاط و اطراف اداره و بر روی چینه ها گروه زیادی از بیکاران نشسته بودند تا در صورت حمله نیروهای سپاه سرکوبگر مطلع شده و بتوانند از خود دفاع کنند.

از آنجا که اداره فرهنگ هیچگونه همکاری با بیکاران نکرد، گروهی از بیکاران برای باز کردن قفل در ورودی اتاقهای اداره راه حلی یافتند. آنها در مواقع مناسب به بعضی از اتاقها وارد می شدند و اسناد محرمانه را مطالعه می کردند. از جمله اسناد مهمی که به آن دسترسی پیدا کرده بودند، پوشه ای محرمانه متعلق به سازمان اطلاعات بود که نام کلیه دبیران و فرهنگیان ساواکی در آن نگهداری می شد. همانطور که قبلاً اشاره شد، رژیم از نیروها و معلمین ساواکی بهره وری می کرد. ساواکیها هر کاری اعم از جاسوسی، گزارشدهی و امثالهم را انجام می دادند. برایشان فرق نمی کرد تاج باشد یا عمامه! اینان برای در امان بودن، طرفدار رژیم و خیلی سریع تبدیل به بلندگوهای تبلیغاتی نظام اسلامی شدند. در مدارس، دانش آموزان فعال و انقلابی را محکوم و سعی کردند فعالان سیاسی مخالف رژیم را بدنام و بد سابقه جلوه دهند تا اعتبارشان کمتر شود و نتوانند در میان دانش آموزان نفوذ کنند. این خانمها همان معلمان گذشته بودند که با مینی ژوپ سر کلاس حاضر می شدند. (تأکید می کنم که زن در انتخاب پوشش آزاد است)

همین ها بودند که برای جشنهای ششم بهمن (انقلاب شاه و ملت) و چهارم آبان (روز تولد شاه سابق) با یکدیگر رقابت می کردند، سر و دست همدیگر را می شکستند و بچه های مردم را به زور در این قبیل مراسم شرکت می دادند. اینان قبل از همه اقشار، به چادر و مقنعه پناه بردند و طبیعتاً مقتضی بود که آواز و ترانه خوانی بر روی پل کارون و سر پل دزفول را فراموش کنند!

اعضاء بیکاران روزها و شبهای زیادی در آن محل حضور می یافتند و به ایراد سخنرانی و شعار می پرداختند. اطلاعیه های سازمانها و گروههای سیاسی در جهت حمایت از بیکاران خوانده می شد. گاه ساعاتی را به نشانه حمایت با آنها می گذراندیم. راه پیمایی دانش جویی و دانش آموزی در حمایت از بیکاران و برای رسیدگی به وضع اقتصادی آنها فراوانِ فراوان برگزار می شد.

چشمگیرترین شعار آن روزها، که شعار استراتژیک ما بود و مروج آن بودیم، "استقلال، کار، مسکن، آزادی" بود. دومین شعار کانون بیکاران "کار، کار، این است شعار بیکار" بود. هواداران سازمان بیکار سر

می دادند "کار فراوان می کند کارگر، کارگر، رنج فراوان می برد
برزگر، برزگر، سود فراوان می برد سرمایه دار، سرمایه دار." این
شعارها در میان جمعیت حاضر و معترضین متقاضی "کار" جا افتاده
بود.

رودخانه ای از گِل

آغاز فصل سرما بود. بارندگیهای پیاپی، استان خوزستان را بر داشته
بود. بارانهای شدید تبدیل به سیل شد و قسمت هایی از خوزستان را
نابود کرد. سال، سال بدی بود. به دنبال کشتار، سرکوب، فقر و
تنگدستی، سیل هم آمده بود. سیل آن سال مکمل دردهای سینه دردمند
اهالی جنوب بود. این در حالی بود که خمینی به طور مرتب تحمل و
صبر انقلابی از طبقه زحمتکش و فقیر می خواست. اما صبر انقلابی خاص
فقرا و زحمتکشان بود، نه سردمداران و عناصر وابسته به رژیم و
سرمایه داران. این بار فعالیت یکپارچه مردم به سمت کمک به سیل
زندگان گرایش پیدا کرد. گروههای سیاسی ستاد کمک رسانی به سیل
زدگان را دایر کردند. کانون بیکاران هم ساختمان آموزش و پرورش را
ستاد کرده بود. اعضاء کانون شبانه روز فعال شده بودند و به یاری
هموطنان خویش می شتافتند. همه در سطح شهر کمک های مردمی اعم از
پول، طلا و اجناس دریافت و میان سیل زدگان تقسیم می کردند.

من و مهری ملا و تعدادی دیگر از دوستانم جزو گروه امداد بودیم که
برای کمک رسانی به مناطق مختلف سیل زده می رفتیم. در این میان
صحنه های دلخراش و سختی می دیدم و تجربه می کردم. رودخانه آغشته
از گل شده بود. زنی از ساکنان شهر شوش بر کف خیابان، که همچون
رودخانه ای آب در آن جریان داشت، نشسته و گاو خفه شده اش را در
بغل گرفته بود و زار زار می گریست. منبع در آمد مالی او از بین
رفته بود. زندگی مردم زیر آوار مانده بود. دیوارها و سقفها فرو
ریخته بودند.

همه چیز نابود شده و جان آدمهای بسیاری از دست رفته بود. آموزش و
پرورش اهواز همکاری کرده و تعدادی از مدارس را در اختیار
سیلزدگان قرار داده بود تا برای کوتاه مدت در آنجا زندگی کنند.
ما آذوقه ها، لباسها و پتوها را میان مردم تقسیم می کردیم. شب
هنگام که به خانه باز می گشتم، سر تا پایم پر از گل و لای بود،
گویی از صبح تا شب در رودخانه ای از گِل شنا کرده بودم.

از سراسر کشور کمکهای مردمی و نیروی کار دریافت می کردیم. در فکر
کمک بیشتر و تلاش به آسیب دیدگان سیل بودیم. به همین منظور، برای

تحويل آذوقه و نفت و چراغ و لباسهای گرم در حوالی « بالارود » رفتیم (۴) . مشغول کمک بودیم که نیروهای سپاه پاسداران به ستاد ما حمله ور شدند و همه چیز را مصادره کردند. نیروهای مسلح به جای آن که به مردم و سیل زدگان کمک کنند، به تعطیلی ستادهای متعلق به « سازمان چریک های فدایی خلق ایران » و دیگر جریانات چپ اقدام می کردند. آنها هر جا که آرم سازمان فداییان را روی لوازم و آذوقه ها می دیدند، ضبط می کردند. مأموران، سیل خانمان بر انداز و مردم صدمه دیده را نمی دیدند بلکه فقط همراهی سازمان با توده ها آزارشان می داد.

ستاد مجاهدین و کانون بیکاران بر قرار بودند. به همراه دوستم فاطمی، که مجاهد بود و چند نفر دیگر به بازدید شهرها و محل های مختلف سیل زده رفتیم. همراه بهزاد، سری هم به ستاد مجاهدین زدم. برای کمک، به کانون بیکاران ملحق شدم و کمکهایی را که جمع آوری می کردم به کانون بیکاران تحويل می دادم و با همراهی محمود تقسیم می کردیم.

تحصن بیکاران در اداره آموزش و پرورش، حکومت را بر آن داشت تا مامورینی برای رسیدگی و حل مشکلات مردم به محل بفرستند. مامورین حکومت، به همه بیکاران قول دادند که آنها را در اداره مرغداری استخدام خواهند کرد. گروهی با این پیشنهاد مخالف بودند زیرا مدرک تحصیلی آنها متفاوت بود و نمی توانستند از تخصص خود استفاده بهینه کنند و دیگر اینکه گروهی از بیکاران به حرفها و وعده های مسئولین مملکت اعتمادی نداشتند. بیکاران به تحصن خاتمه دادند و تصمیم گرفتند ظرف چند روز به ادارات مختلف استان مراجعه و از آنها درخواست شغل نمایند. به اداره مرکزی راه آهن (ناحیه) در نزدیکی منطقه مسکونی «۶۰ فامیلی»، مراجعه کرده و گروهی از آنها داخل اداره شدند و گروهی دیگر در بیرون از محوطه در خیابان بسط نشستند.

تجمع بیکاران در نزدیکی و مسیر خانه مسکونی ما در منطقه راه آهن صورت گرفته بود و به حمایت از آنان ساعاتی را به آنها پیوستم تا روسای اداره ناحیه راه آهن بدانند که حامی بیکاران هستم. ناگهان چماق بدستان خمینی به طرف من حمله ور شدند و نمی دانم چگونه زنده یاد « رضا قلاوند» صحنه را می بیند (۶) و به سرعت بهروز (برادر بهزاد) و چند نفر دیگر را برای نجات و رها کردن من از دست چماق بدستان می فرستد. او تعریف می کند: رضا قلاوند سراسیمه داخل اداره ناحیه شد و گفت «برسین فریبا مرزبان را کشتن، کشتنش!»

گشودن آتش به سوی مردم

اواخر سال ۱۳۵۸ بود (غروب ۲۴ اسفند ماه) در یکی از همان روزها که در جنوب بوم به ملاقات دوست قدیمی رفتم. در یکی از خیابانهای اصلی شهر، با او در حال گفتگو بودم که متوجه صدای همهمه و شعار شدیم. به اتفاق دوستم که او نیز بعدها اقلیتی شد به سمت صدای تظاهر کنندگان ادامه راه دادیم. مسیر شعارها ما را به سمت کمیته مرکزی هدایت کرد. هنگامی که به خیابان پشت کمیته رسیدیم، صدای شلیک گلوله آدم کشان خمینی و بارش سنگ از سوی معترضین همه حوالی را پوشانده بود. به سختی از کنار دیوارها راه می رفتیم تا از پرتاب سنگ و شلیک گلوله در امان بمانیم.

به محل نزدیکتر شدیم تا بدانیم چه اتفاقی رخ داده است. نیروهای سرکوبگر خمینی با چوب و چماق و اسلحه به جان اعضاء کانون بیکاران و دیگر مردم افتاده و ظاهراً گروهی از بیکاران را دستگیر کرده بودند. جمعیت حاضر برای ابراز نارضایتی از اعمال انجام شده سپاه پاسداران و اعتراض به عمل کمیته چی ها و نیروهای چماق بدست، به سمت کمیته مرکزی آمده بودند تا بلکه از گسترش دستگیریهای بعدی جلوگیری شود.

از درون کمیته به سوی مردم آتش گشوده شد. به عادت همیشه دوربین همراهم بود. تصمیم گرفتم از صحنه های درگیری عکس تهیه کنم. حلقه اول فیلم تمام شد. دومین حلقه را در دوربین جای دادم و حلقه اول را که عکاسی کرده بودم گذاشتم در جیب شلوارم و به عکاسی ادامه دادم. هنوز چیزی نگذشته بود یکباره نیروهای فالانژ به رهبری شعبان قلاوند، که در حمله به تجمعات مردم بی دفاع نامی بود، با دیدن من، فرصت را غنیمت شمرده و بر سرم ریختند. (۷)

من فریاد می زدم، معترض بودم و تکرار می کردم: من جزو تظاهر کنندگان نیستم. داشتم از این محل عبور می کردم. چرا چنین می کنید؟

از آنجا که حرف حالیشان نبود، همانطور با قنذاق تفنگ و چوب بر سر و دست من و افرادی که در نزدیکی من بودند ضربه می زدند. من سعی می کردم از دوربینم محافظت کنم تا عکسهایی که از حمله نیروهای حزب الهی در حال گشودن آتش به سوی مردم تهیه کرده بودم صدمه نبینند. به هر حال موفق شدم خود را از مهلکه برهانم و دور شوم. سپس در مجاورت هتل اقبال، به عکاسی از تیر اندازی سپاه به سوی مردم ادامه دادم.

رگبار گلوله و سنگ

همه مردم شهر به سمت کمیته و میادین اصلی شهر آمده بودند. دامنه درگیری وسعت پیدا کرده بود. کم کم هوا تاریک می شد و کار عکاسی دیگر فایده ای نداشت. دوربینم را به کسی سپردم تا از آن محافظت کند و خود به جمع تظاهر کنندگان پیوستم. خیابانهای اصلی شهر را جوانان قرق کرده بودند. نیروهای سپاه در صدد بودند تا مردم را از نزدیکی کمیته دور سازند. آنها از کشته شدن مردم بیگناه هیچ خوفی نداشتند. صدای رگبار همه مردم را به وحشت انداخته بود، مردمی که انقلاب را تجربه کرده بودند. در آن شب حساس پاسخ گلوله را با سنگ می دادند و من در آن میان شاهد بودم که گروهی بی سر و پا چگونه با مردم رفتار می کنند.

به فرماندهان سپاه دستور کشتار مردم رسیده بود. سپاهیان تا خرخره مسلح به جان مردم افتاده بودند. به ناچار ما عقب کشیدیم و خود را به بیمارستان رساندیم. برای دقایقی به خانه دوستم که دوربین نزد او بود رفتم. دوربین را تحویل گرفتم و باز گشتم و تعدادی عکس از زخمی و کشته شدگان تهیه کردم. آسمان می رفت که به روشنایی بگراید. من و دوستانم خسته و گرسنه بودیم. شب تا صبح در زیر رگبار گلوله و سنگ گذشته بود. به اتفاق به خانه کسی در همان نزدیکی رفتیم و مقداری غذا خوردیم. از فرط بی خوابی و خستگی احساس سرما می کردم. خانه پدری من در همان منطقه بود. به دوستانم گفتم که برای دقایقی به خانه می روم و باز می گردم. یکی از افراد خواست به هنگام بازگشت برای او لباس گرم ببرم.

آنها را ترک گفتم. در خانه را که گشودم مثل همیشه مادرم چشم به راه نشسته بود. صدای رگبار خواب را از چشمان او ربوده بود. سخت بیمار بود و مثل بید می لرزید. پدرم در خانه نبود. او برای انجام کارهای اداری به خارج از خوزستان رفته و از وقایع بی خبر بود. پس از گفتگوی مختصر با مادر، از او مبلغی پول گرفتم و اجازه خواستم در خیابان به مردم ملحق شوم. به او گفتم که نگران نباشد.

او گفت: شب تا صبح صدای گلوله شنیده ام. چطور نگران نباشم؟ برادرت کجاست؟ چرا با تو به خانه نیامده؟ مرا نصفه عمر کرده اید! به او گفتم: من با دوستانم در نزدیکی خانه بودم که برای دیدن آمده ام. شهر پر از مأمورین امنیتی است. در خانه ماندن برایم خطرناک است. هر لحظه ممکن است به خانه ما بریزند. هیچیک از جوانان در خانه هایشان نیستند. مأموران همه را شناسایی کرده اند. گردان، گردان مأموران به خانه ها می ریزند. حال برادرم خوب

است.

او که می دانست به او دروغ نمی گویم، با ناراحتی و ترس گفت: کجا می روی؟ در خانه که هستی؟ دوباره گفتم: نگران من نباش. هر کجا باشم امن تر از خانه ماست. بوسیدمش، دو لباس گرم برداشتم و از خانه خارج شدم.

پس از ملحق شدن به دوستانم، به سمت اورژانس بیمارستان راه آهن در بلوار وصل به خانه مان حرکت کردیم. در اواسط راه بودیم که متوجه یکی از پسران محل شدیم. او در لابه لای درختان پنهان شده بود و با دست به ما اشاره می کرد که برگردیم. من و دیگر دوستانم از کنار دیوارها و لابه لای درختان پا به فرار گذاشتیم و به سمت استادیوم ورزشی (زمین فوتبال راه آهن) دویدیم. در همان زمان، یکی از دوستانم را دیدم. او در درگیری شب گذشته زخمی و در اورژانس بیمارستان بستری شده بود. در آن لحظه خطیر، با وجود آن که لوله سرم در رگ دست او بود، به همراه برادرش از کانال کولر اتاقی که در آنجا خوابیده بود فرار کرده و از خیابان پشتی اورژانس گریخته بود. برای کمک به سمت آنها دویدیم. او به من گفت: از محل دور شو. نیروهای سپاه به بیمارستان یورش آورده اند و کلیه زخمی شدگان واقعه دیشب و همراهان آنها را دستگیر می کنند.

دوستانم و برادرش را تا ضلع جنوبی ورزشگاه راه آهن همراهی کردیم و سپس از آنها جدا شدیم. به خانه دوستانم باز گشتیم. رادیو اهواز را روشن کردیم تا از اخبار مطلع شویم. ساعت ۸ صبح بود. صدای قاضی امام جمعه شهرستان دزفول و عضو فقهای شورای نگهبان پخش می شد.

او خطاب به مردم دزفول پیام داد: ای مردم شهید پرور دزفول چه نشسته اید. گروهی کمونیست بی خدا می خواهند خوزستان عزیز را از کشور مان جدا کنند! برادران غیور به پا خیزید و حق این کمونیستهای بی خدا و خدا لعنت را کف دستشان بگذارید. همه جمع شوید و برای کمک به برادران پاسدار و حزب الهی آماده سفر و رزم شویم. نترسید که خداوند پشت و پناهتان است.

شهرستان دزفول یکی از شهرهای مذهبی ایران است و رژیم جمهوری اسلامی همواره از حمایت مردم این شهر برخوردار بوده است. به همین علت این پیام خطاب به ساکنین دزفول بود. پس از پخش پیام و اعلام جهاد از سوی قاضی که نماینده خمینی بود، گروه زیادی از عناصر حزب الهی و سپاه پاسداران دزفول برای سرکوب مردم بسیج شدند. (۸)

با دوستانم در حیاط خانه نشستیم و به بررسی اوضاع پرداختیم. ظاهر شدن در شهر خطرناک بود. اوضاع را باید تحمل می کردیم. عاقلانه ترین کار این بود که در آن لحظات بحرانی و خطر ساز از چشم مأموران حکومتی و حزب الهی ها دور بمانیم. جز پنهان شدن کار دیگری نمی توانستیم انجام دهیم.

احساس خستگی شدید می کردم. به یکی از اتاقها رفتم و چند ساعاتی خوابیدم. پس از بیداری خبر دار شدم که غیرمستقیم در شهر حکومت نظامی اعلام شده است. هر جوانی که در دسترس بود توسط مأموران دستگیر می شد. دستگیر شدگان را مستقیماً روانه زندان کارون (۹) و زندان یونسکو (۱۰) می کردند. جمعیت زیادی از دانش آموزان دستگیر و به شدت شکنجه شده بودند. مدارس تعطیل شدند و سراسر شهر را سکوت فرا گرفت. خانواده های قربانیان واقعه دیشب در به در پی یافتن عزیزان خود بودند.

با گذشت روزها، خانواده های کسانی که به دست نیروهای سرکوبگر خمینی کشته شده بودند اقدام به خاکسپاری عزیزان خود کردند. دامنه اعتراضات و مخالفت با سرکوب گسترش پیدا کرد. مردم در یک گردهمایی در بلوار راه آهن منتهی به بیمارستان عمومی شهر و اداره پلیس مرکزی، اعتراض خود را نسبت به وقایع و کشتار مردم بی دفاع اعلام کردند.

تحصن عمومی در شهر

به دنبال دستگیریهای بی رویه جوانان و نوجوانان، خانواده های بازداشت شدگان و داغدار پس از مراجعه به زندانهای مختلف و ادارات ذیربط برای رسیدگی به وقایع و رخدادها، به همراهی و حمایت مردم اقدام به تحصن در خیابان خمینی (پهلوی سابق) که اصلی ترین خیابان شهر بود، کردند. مردم در سطح وسیعی به دفاع و حمایت از قربانیان واقعه و دستگیر شدگان، شبانه روز در خیابان نشسته بودند و همزمان شعار مرگ بر رژیم اسلامی شنیده می شد. هیچگونه ترددی در آن قسمت از شهر صورت نمی گرفت. مردم متحصن دسته جمعی نان و آذوقه مصرف می کردند. دانش آموزان و دانش جویان، مدرسه و دانشگاه را فراموش کرده بودند و برای کمک و همدردی در جمع مردم حاضر می شدند. من هم به همراه چند تن از دوستانم به مردم پیوسته بودم. تعدادی از آنها اکنون با من همعقیده یا در میان ما نیستند.

با سپری شدن چند روز، اسامی تک تک کشته شدگان در درگیریها و

قربانیان جامعه سرمایه داری مشخص شد. در میان اجساد، جسد دو پسر بچه خردسال با نام های حجت الله خوشکفا و علی رزم جو به چشم می آمد که در روز حادثه برای خرید نان به بیرون از خانه رفته بودند. جسد غریب رضایی کارگر بیکار و یکی دیگر از قربانیان شاهین دژشکن بود، تنها فرزند خانواده که با مادرش زندگی می کرد. او نور چشم مادر بود. شاهین از بوکسرهای قدیمی شهر بود و شعر هم می گفت. یادم هست همیشه در جمع بیکاران سخنرانیش را با این شعر آغاز می کرد:

آن که گردیده جمع سیم و زرش
زر نباریده زآسمان به برش
یا خودش دزد بوده یا پدرش

شاهین زنده نماند تا سخنرانی کند. زنده نماند تا از اشعار و سروده هایش بخواند. او دیگر زنده نبود تا پای درد دل و صحبت همشهریانش بنشیند و مردم هم به سخنان دردمند او گوش دهند.

شعبان قلاوند که فرماندهی چماق به دستان خمینی را بر عهده داشت و از هیچ کاری چشم نمی پوشید، به توحش و وحشیگری شهره عام و خاص بود. او به همراه گروهی از چماقداران، هسته هایی تشکیل داده بود. این هسته ها، زنان سیاسی فعال را شناسایی می کردند و در موقعیتهای مختلف به آنها حمله ور می شدند و زیر مشت و لگد و چوب می گرفتند. همه چیز به اینجا ختم نمی شد. این اوباشان برای گرفتن زهرچشم از مردم شهر، به دستگیری زنان و دختران جوان پرداخته بودند. اگر نشانی از زنان سیاسی در دست داشتند، بلافاصله به محل زندگی او می ریختند و دستگیرش می کردند. به همین دلیل، گروهی از اهالی شهر برای حفظ جان این زنان، چاره ای اندیشیدند. هیچیک از ما، اجازه تنها بودن در سطح شهر را نداشتیم. با پیشینه ای که داشتم خطر بیش از سایرین تهدیدم می کرد؛ از سوی دوستان، سعید و علی را برای همراهی من گذاشتند و برای مدتی هر کجا که می رفتم آن دو همراه من بودند.

شعبان و گروهش به همین اکتفا نکردند. او جنون داشت، جنونی که ارثیه حزب الله است. او و آدمهایش به افراد و مکانهای مختلف حمله ور می شدند و همه چیز را داغان می کردند تا همه را دستگیر کنند. در این میان به کتابفروشی دانش که متعلق به همسر خواهرش بود حمله برد و او را که از هواداران سازمان فدائیان بود دستگیر و روانه زندان یونسکو کرد.

تحصن در سطح شهر ادامه داشت. همه روزه خبر دستگیری در آمار بالایی به گوش می رسید. در طول این مدت چند بار به خانه سر زدم. در یکی از همان روزها خبر بازداشت برادرم « بابک » را دریافت کردم. او در خیابان به همراه زنده یاد « غلام بندری » دستگیر شده بود. (۱۱) پدرم از سفر بازگشته بود و به مردم در خیابان ملحق شده بود. با دیدن او آسوده خاطر شده بودم و گمان می کردم که از میزان نگرانی و دلواپسی مادرم کاسته می شود. به همین دلیل سه روز به خانه نرفتم.

ادامه دارد

لندن

مرداد ۱۳۹۲

gozide1@gmail.com

<https://www.facebook.com/pages/Gozide/193492540277979?ref=hl>

زیرنویس و فهرست منابع:

- ۱- سروده ای ست از زنده یاد " شاهین دژشکن" که به هنگام سرکوب کانون بیکاران اندیمشک مورد اصابت سنگ و گلوله های سپاه پاسداران قرار گرفت و کشته شد.
- ۲- توماج، مختوم، جرجانی، واحدی نمایندگان واقعی ترکمن صحرا در مجلس شورا بودند که در سال ۵۸ بوسیله سپاه پاسداران ربوده و کشته شدند. سپس جنازه هایشان توسط مردم در بیابان های اطراف شهرستان گنبد پیدا و شناسایی شدند.
- ۳- در تابستان ۵۸ "خلخالی" جنایت کار حاکم شرع دادگاه انقلاب بود همراه با سپاه پاسداران به شهر بانه یورش بردند و ضمن سرکوب شهر ۴۱ تن از ساکنان را بدون تفهیم اتهام و تشکیل دادگاه اعدام کردند. خلخالی از چهره های شناخته شده در ترور و مشارکت در قتل مخالفان نظام است.
- ۴- کتاب « تاریخ زنده » به قلم نویسنده
- ۵- مقاله " تا آن هنگام که غبار فراموشی ننشسته ست"، پاسخ به اکبر گنجی، نوامبر ۲۰۱۰ بقلم نویسنده
- ۶- « بالارود » نام رودخانه و منطقه ایست در حوالی پل دزفول - جنوب اندیمشک. بالغ بر ۱۰۰۰ کیلومتر مربع و از جنوب اندیمشک به سمت روستای بالارود و این رودخانه از دامنه کوه گداهور Gedahor در ۵۸ کیلومتری جنوب خرم آباد سرچشمه می گیرد. ایستگاه راه آهن، سد خاکی و پل رودخانه به جا مانده از دوره ساسانی به همین نام وجود دارد.
- ۷- زنده یاد " رضا فلاوند" به دلیل مخالفت با سلطنت پهلوی در برپایی راه پیمایی های دوران انقلاب ۱۳۵۷ فعال بود و در همان ایام رفته رفته به سازمان مجاهدین پیوست. او مجبور به ترک خانه و خانواده خود شد و چون به استخدام راه آهن بود به شهرستان اراک منتقل گردید. در بعد از سرکوب ها و اعدام های سال شصت توسط سپاه پاسداران دستگیر و سرانجام به جوخه اعدام سپرده می شود. یادش گرامی باد.
- ۸- " شعبان فلاوند" فالانژ معروف به تجمعات بسیاری حمله برد و بسیاری را دستگیر کرد و شکنجه داد. او در اثر بیماری ام اس و به شکل مفتضحانه ایی درگذشت.
- ۹- « زندان کارون » واقع در شهر اهواز است این زندان بخاطر داشتن کمدهای مخصوص برای نگهداری و شکنجه زندانیان

سیاسی معروف است.

۱۰- « زندان یونسکو » در شهرستان دزفول بنا شده و یکی از مخوفترین زندانهای کشور است. سیاهچالها و سلولهای مرطوب آنجا معروف است. فرماندهان سپاه پاسداران دزفول مثل رشید، آوایی، کیانی، یونسکو را به عنوان زندان قرار داده بودند که تنها زندان اصلی شهر محسوب می شد. این ساختمان قبلاً باشگاه فرهنگیان یونسکو بود. بسیاری از دستگیر شدگان را همان روزهای اول دستگیر و در زیرزمین کمیته زندانی کرده بودند که بعد از مدتی آن‌ها را به زندان «یونسکوی دزفول» می فرستادند. دادستان دزفول، «سید علی آوایی» بود.

۱۱- " غلام بندری" یکی از بازیکنان قدیمی و خوب تیم نیرو بود. پس از آزاد شدن از زندان در اسفند ماه ۱۳۶۳ مورد اصابت ترکش خمپاره‌های عراقی قرار گرفت و چندی بعد در یکی از بیمارستانهای اصفهان درگذشت و همه اعضاء تیم داغدار و یک سال سیاهپوش بودند. سپاه پاسداران به پدر غلام مراجعه کرده و پیشنهاد داده بودند تا موافقت کنند و زنده یاد غلام را همراه دیگر جانبازان جنگی طبق برنامه سپاه دفن کنند. ولی خانواده او نمی پذیرند و این وظیفه را به تیم فوتبال نیرو محول می کنند. بعد از ماجرای خاکسپاری ماموران سپاه هر از چندی بازیکنان تیم را برای پوشیدن لباس عزا (سیاه) مورد بازخواست و سوال و جواب قرار می دادند. ماموران از هماهنگی و اتحاد عمل بازیکنان این تیم در وحشت بودند.

ضمیمه:

حجت الاسلام محمدمهدی بهداروند که از اعضای سپاه پاسداران بوده و در سرکوب مردم نقش فعال داشته است این گونه می نویسد: درگیری‌های جمعیتی به نام «دیپلمه‌های بیکار» با مرکزیت چریک‌های فدایی خلق، شهر را دچار آشفتگی و تلام کرده بود و خیلی‌ها که می‌خواستند از این آب گل آلود ماهی بگیرند شرایط اندیمشک را خیلی حادتر از آن چه که نشان میداد گزارش می‌کردند.

در این اغتشاش آن‌ها در ابتدا اداره آموزش و پرورش را در خیابان شریعتی(سینا) تصرف کردند و قصد داشتند بخشداری و سپاه را نیز تسخیر کنند. بچه های انقلابی و حزب الهی به همراه بچه های سپاه با تمام وجود برای مقابله با این حرکت وارد میدان شدند. آن روز در شهر اوضاع عجیبی رقم خورده بود. یادم هست که شهید «غلامعباس سروندي» در حالی که پرچم سبز منقش به لا اله الا الله را در دست داشت از دیوار سپاه پایین پرید و تکبیرگویان به سوی جمعیت ضدانقلاب حرکت کرد. عده‌ای هم با دیدن این صحنه پشت سر او راه افتادند. درگیری شدیدی رخ داد. باران سنگ و گلوله بود که به سوی سپاه می‌آمد. درگیری خیابانی غوغا می‌کرد. ضد انقلاب يك ماشین جهادسازندگی را آتش زده بود. آن روز هر کس پاسدار، حزب الهی یا دزفولی بود او را می‌گرفتند و مفصل کتک می‌زدند. شهر در يك التهاب عجیبی فرو رفته بود. سپاه هر چه نیرو داشت همه را بسیج کرد و به صحنه آورد تا بلکه ضدانقلاب نتواند ساختمان سپاه را تصرف کند. آن‌ها هر چه سعی می کردند خود را به سپاه برسانند و آن را خلع سلاح بنمایند بچه های سپاه راضی نمی شدند که آن‌ها پیروز میدان باشند. دو روز از ماجرا گذشته بود. همراه عده‌ای از بچه‌ها به هتل معروف شهر به نام «هتل اقبال» رفتم که از بالای ساختمان محوطه‌ی محل تجمع ضدانقلاب را زیر نظر داشته باشم. هر لحظه بیم آن می‌رفت شهر را منافقین و چریک های فدایی قبضه کنند که اگر این اتفاق می‌افتاد معلوم نبود چه بر سر ما می‌آمد. ساعت ۹ صبح سپاه دزفول که سپاه اندیمشک زیر نظرش بود وارد عمل شد و به کمک ما آمدند. آمدن بچه های دزفول به شهر، التهاب شهر را بیشتر کرد چرا که کینه های قبلی شعله ور تر شده بود. هر کسی از ضد انقلاب یکی از بچه های سپاه و طرفدار سپاه را دستگیر می‌کرد برای این که بفهمد دزفولی است یا نه به او می‌گفتند از ۱ تا ۵ بشمار که دزفولی های در تلفظ عدد پنج لحن خاصی داشتند و به محض تلفظ این عدد لو می‌رفتند و همین باعث می‌شد که او را با کتک بسیار به اداره آموزش و پرورش می‌بردند که قبلاً آن را تصرف کرده بودند. ساعت ۱۰ صبح «غلامعلی رشید» فرمانده عملیات سپاه دزفول وارد حیاط سپاه اندیمشک شد؛ جوانی کوتاه قد، سیه چرده که به محض ورود با عده‌ای از مسئولین سپاه و نیروهای مستقر خصوصاً حسن مقدم که از انقلابیون قدیمی دزفولی بود به صحبت و مشورت

پرداخت. دقایقی بعد در حالی که عده ای از بچه های عصبانی فریاد می زدند: چرا حمله نمی کنید؟ باید با تیراندازی کار را تمام کنیم، غلامعلی رشید محکم و قاطع فریاد زد هر کس تیراندازی کند خودم او را با گلوله میزنم، احدی حق تیراندازی ندارد. دو روز بعد بچه های شهر به کمک نیروهای سپاه به اداره آموزش و پرورش محل مرکزیت منافقین بود حمله کردند که ضمن تصرف آن جا بسیاری از افراد ضد انقلاب را دستگیر نمودند. آن روزها دو حاکم شرع قاطع و شجاع در منطقه بودند که خیلی به حل مشکل شهر کمک نمودند. یکی حجه الاسلام سید صالح طاهری خرم آبادی و دیگری حجه الاسلام طباطبایی بود که به محض آوردن نیروهای ضد انقلاب به حیاط سپاه سریع دستور شلاق را صادر می-کرد و سپس آن-ها را به زندان می-فرستاد. از شروع درگیری تا پایان آن تماماً در سپاه بودم و نمی-توانستم به خانه-مان بروم زیرا هر يك از ما را که می-گرفتند کارش تمام بود. روز سوم درگیری عروسی خواهرم خدیجه بود که من جرات رفتن به خانه-مان را نداشتم زیرا بسیاری از افراد محله مان از اعضای منافقین و ضد انقلاب بودند که به خون من تشنه بودند. به هر حال پس از يك هفته درگیری و دستگیری اعضای اصلی بحران و فرار باقی آن-ها، شهر به حالت آرامش قبلی خود برگشت.

<http://www.behdarvand.ir/index.php/۲۰۱۲-۱۰-۰۱-۱۶-۱۰-۵۷/۱۶۲-۲۰۱۲-۱۰-۲۹-۱۱-۳۷-۰۳>

فرزند خواندگان دولت رفاه

مهرداد درویش پور

بهم پیوستگی و تبعیض نژادی

سخنرانی در کنفرانس گوتنبرگ در ۷ سپتامبر ۲۰۱۳

<https://docs.google.com/file/d/0B5vUC70MNIQeNHVMQmNPdVlpM28/ed>
[it](#)

ریشه ی این همه تبعیض به زیان

کارگران ایرانی در کجاست؟

یاور

کانون مدافعان حقوق کار گر

امروز ما شاهد قراردادهایی با شرکتهای چند ملیتی، یک طرفه و غیرشفاف هستیم با شرایطی که بدتر از قرارداد های دوران قاجاریه با داری است.

شرکت دایلم (DAELEM) کره جنوبی با یک شرکت دلالی کار (منپاوری) بنام T. C. N قراردادی در مورد استخدام کارگر منعقد نموده که کلیه کارگران مورد نیاز شرکت دایلم از کارگر نظامی تا جوشکار و لوله کش صنعتی و داربست بند و ... را در اختیارش قرار دهد. البته نه از نیروی کار ایرانی بلکه از کارگران فیلیپین و کره و چین و هند و مالزی. این شرکت در شمال پارس جنوبی در کنگان فعال است. اگر یک کارگر اروپایی یا امریکایی از این خبر آگاه شود اولین تصویری که به ذهنش خطور میکند این است که ایران به اشتغال صد در صد رسیده و حتی نیازمند نیروی کار کارگران خارجی است!! آیا در واقع همین گونه است؟

آیا این شکل جدیدی از استثمار نیروی کار با اهداف جدید است یا یک پدیده پیچیده استعماری؟؟ امروز ما شاهد قراردادهایی با شرکتهای چند ملیتی، یک طرفه و غیرشفاف هستیم با شرایطی که بدتر از قرارداد های دوران قاجاریه با داری است. شرکت های منپاوری بدون یک ریال هزینه، بدون هیچ سرمایه گذاری در ابزار تولید، یا در هیچ زمینهای دیگری فقط واسطه های بین نیروی کار و متقاضی نیروی کارند. این مناسبات واسطه های، الگوی امریکایی صندوق بین المللی پول است برای خلق یک طبقه انگل، بدون کار، و بدون سرمایه، برای حذف بخش دیگری از حقوق زحمت کشان و ریختن آن به جیب سرمایه داران تا پروژه های اجرائی هر چه پرهزینه تر شود.

شرکت منپاوری T. C. N چهارصد نیروی کار فیلیپین به پارس جنوبی وارد کرده است که بدون استثنا تخصص ندارند. روستایی بیسواد فیلیپینی را به عنوان کارگر ساده و نظامی معرفی میکنند با ماهیانه ۸۰۰ دلار که با دلار سه هزار و چهار صد تومان، حقوق این نظامی میشود (دریافتی کارگر فیلیپینی) دو میلیون و هفتصد و

بیست هزار تومان. این دریافتی آن کارگر ساده است. اگر اضافات دیگر را چون سهم خود منپاور، هزینه‌های رفت و آمد آن‌ها و ... به آن اضافه کنیم به رقمی میلیونی می‌رسیم که ایران باید بابت یک کارگر ساده پرداخت کند. در حالی که کارگر ایرانی بیکار و گرسنه آرزوی درصدی از این مبلغ را دارد.

به این اعداد توجه کنید. شرکت دایلم بابت استخدام یک مهندس ایرانی مبلغ ده هزار دلار از دولت ایران دریافت می‌کند. حداقل هشت هزار دلار و حداکثر ده هزار دلار. ولی مهندسان استخدامی کره‌ای رقم بسیار بالاتری می‌گیرند که ما اطلاع نداریم. با توجه به دلار ۳۴۰۰ تومان دریافت دایلم از دولت ایران می‌شود: سی و چهار میلیون تومان که مبلغ دو میلیون و پانصد هزار تومان را به مهندس ایرانی می‌دهد و هزینه خوابگاه و غذایی که خود کره‌ای اعلام می‌نماید مبلغ هفتصد و سی هزار تومان بابت هر مهندس است. کل هزینه بابت یک مهندس می‌شود سه میلیون و دویست و سی هزار تومان بقیه به کیسه شرکت کره‌ای می‌رود. این شرکت بابت یک مهندس ایرانی یازده و هشت دهم برابر پول دریافت می‌کند. این نسبت برای کارگران کمتر می‌شود ولی بهر حال این چه ضرورتی است که می‌باید یک فرد به عنوان واسطه و دلال بین شرکت‌های متقاضی کار و کارگر قرار گیرد و سهم عمده‌ای از حقوق کارگر را بدون کار، تنها به دلیل دلالتی، یعنی مناسبات غیرضروری و تحمیلی اقتصاد نئولیبرالیستی به کیسه خود بریزد؟! چرا حاکمیت موجود از ایجاد تشکلهای کارگری که می‌توانند قراردادهای دست جمعی برای حفظ و دفاع از حقوق کارگر ببندند جلوگیری می‌کند؟! مگر قرار نبود اقتصاد ما نه شرقی باشد و نه غربی و اقتصاد اسلامی ورد زبان مسؤلان نبود؟ آیا اقتصاد اسلامی همان تعدیل ساختاری و خصوصی‌سازی و چاپیدن کارگران توسط دلالان و برنامه و مناسبات اقتصادی پیشنهادی بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول است؟ اگر قبلاً" اشتباه کرده بودید شفاف با مردم در میان بگذارید. چگونه می‌شود که از یک سو الگوی اقتصاد امریکایی را با شوق و ذوق در ایران به کار می‌بندید و از سوی دیگر خود را در حال جنگ با او اعلام می‌کنید. به هر حال به اصل موضوع برگردیم.

خوابگاه‌ها و غذا و سرویس رفت و آمد همان کارگران ساده بسیار مطلوب است. آن‌ها را با اتوبوس‌های شیک و کولردار جابه‌جا می‌کنند. اگر کارگران ساده فیلیپینی اضافه کار بمانند یک میز بزرگ از کیک و نوشابه‌های خارجی خریداری شده از دبی را به آن‌ها عرضه می‌کنند. ولی کارگر فنی ایران باید روی خاک و در ظرف یک بار مصرف غذا را

میل کند. از میان کارگران فیلیپینی، آن که کوره سوادى دارد، فورمن میشود مثلاً" فورمن داربست‌بند. (سرپرست ۴ نیروی اجرایی) این فرد بدون این که خودش دست به آچار بزند، ماهیانه دو هزار و سیصد دلار دریافت می‌کند. یعنی معادل هفت میلیون هشتصد و بیست هزار تومان که هیچ مهندس ایرانی چنین مبلغی را در خواب هم نمی‌بیند. حقوق يك فورمن ایرانی در همان کنگان يك میلیون و ششصد هزار تومان است که همان را هم هر ماه دریافت نمی‌کند. شرکت کره‌ای که می‌داند قانون کار در ایران تنها يك مترسك روی خرمن است. ماهانه ۵/۲ روز مرخصی استحقاقی مهندسان ایرانی را پرداخت نمی‌کند. کارگران وارد شده بوسیله شرکت T. C. N هیچ کدام تخصصی ندارند آن‌ها یا خواندن نوشتن را می‌دانند یا نه، بی‌سوادها کارگر ساده و نظافت چی می‌شوند و بقیه که سواد خواندن دارند روانه سالن‌های بزرگ ساخت قطعات (شاپ‌ها) می‌شوند تا با ماه‌ها تمرین با هزینه دولت ایران، يك جوشکار درجه ۳ بشوند یا يك فیتزر(لوله کشی صنعتی). چرا دولت همین امکان را برای این همه لیسانس‌های بیکار ایرانی فراهم نمی‌کند؟ آیا چراغی که به خانه رواست به مسجد حرام نیست؟ آیا این حرام حلال شده و چراغ، یا همان درآمد ناشی از کار باید خانه فیلیپینی و چینی و مالزیایی را روشن کند ولی کارگر ایرانی گرسنگی را تجربه نماید؟! این کارگر ساده فیلیپینی پس از تمرین زیاد، عاقبت جوشکار می‌شود. وقتی جوشکار درجه ۳ شد، ماهیانه ۱۸۰۰ دلار دریافت خواهد کرد که معادل شش میلیون و یکصد هزار تومان است ولی پولی که شرکت دایلم بابت این کارگران می‌گیرد سر به فلک می‌زند. رقم حقوق جوشکار در ۸/۱۱ برابر ضرب کنید. گویی ایران تنها برای ایرانی‌ها يك جهنم است ولی برای بیگانگان بهشتی است استثنایی ولی نه برای هر بیگانه‌ای، کارگران افغانی در ایران شرایطی بسیار بدتر از شرایط کارگران ایرانی دارند. در سایت هر پروژه پارس جنوبی ده‌ها لیسانس و مهندس و متالورژ جوان ایرانی به جای دیدن آموزش به کار نظافت‌چی‌گری و یا عملگی با بیل و کلنگ می‌پردازند و به قولی، آچار به دستند، با حداقل حقوق و خوابگاه‌های سراسر ساس (حشره‌ی گزنده‌ی خون‌آشام) و پتو و تشک‌های سیاه شده از چرک و بوی نای و حقوقی که پس از سه الی چهار ماه با استرس و اعتصاب بدست می‌آید. آیا مدیران حکومتی نمی‌دانند که حداقل باید سر هر ماه حقوق يك کارگر پرداخت شود؟ روزنامه‌ها پر است از اخبار دیرکرد حقوق کارگران و آقایان مسوول برایشان اهمیت ندارد. چرا؟؟ چرا قانون کار فقط در يك کتابچه وجود واقعی دارد و هیچ ضمانت اجرایی برای انجام آن وجود ندارد؟! چرا حکومت مدعی دفاع از مستضعفان، تنها منافع مستکبران (بخش خصوصی و دلال‌های بازار) را تامین می‌کند؟!!

این ادعاهای شما در زیر پرچم يك اعتقاد و در پشت ماسك خاص آن، توانست تداوم یابد. اگر مردم در مقابل این همه ستم، ایستادند، شما به ویلاها و کاخ‌هایتان در ینگه دنیا و کانادا و سویس و ... رفتید تکلیف آن پرچم و آن اعتقاد چه می‌شود؟! کاتولیک‌ها هم روزی روزگاری، همه‌ی اروپا را در اختیار داشتند!! حداقل، کاری کنید تا جایی مثل واتیکان را برای خودتان باقی بگذارید.

به کارگر فیلیپینی کارت شارژ همراه روزانه پرداخت می‌کنند تا با خانواده‌هایشان تماس داشته باشند کارگر ایرانی هم در همین اردوگاه کار نئولیبرالیستی کار می‌کند، ولی دریغ از حتی حقوق ماهانه‌اش. کارگران فیلیپینی کارت شارژ را به کارگران ایرانی نشان می‌دهند و با توهین می‌گویند: "هی، علی بابا می‌بینی." البته نباید واقعیت‌ها را ندیده گرفت، برخی از آنان در حق کارگران ایرانی هم لطف زیادی می‌کنند و شرایط هم طبقه‌هایشان را درک می‌کنند. به کارگر ایرانی طبق قانون کار دو روز و نصف باید مرخصی بدهند در هر ماه، یا پول آن‌را. هم شرکت خارجی دایلم و هم شرکت‌های "ریشدانه برنجی" وطنی نه مرخصی را می‌دهند و نه پولش را. باز هم طبق قانون کار سترون باید به کارگر ایرانی سنوات پرداخت کنند. پیمانکاران خارجی و وطنی با ریشخند می‌گویند: "اینجا منطقه آزاد یا ویژه تجاری است قانون کار شامل حالش نمی‌شود" و بخش مقدس خصوصی، این "حبیبان خدا!"، سنوات کارگران را به کیسه خود میریزند. باز هم طبق، همان قانون کار به کارگر ایرانی باید هر ماه حقوق پرداخت گردد همان چندرغاز توافق شده را ولی آن را پیمانکار در حساب خودش برای کارگر پس انداز می‌کند و بعد از چهار یا پنج ماه بستگی به نوع اعتراضات کارگران يك ماه آن را پرداخت می‌کند. آن هم با هزاران دروغ که کارفرما پول نمی‌دهد و من النگوهای زخم را فروخته‌ام و ... کارگر ایرانی طبق قانون کار باید هفت درصد حق بیمه بپردازد که پیمانکار آن را هر ماه از حقوقش کسر می‌کند، و به حساب خود میریزد. ولی باز هم طبق قانون کار پیمانکار باید بیست و سه درصد به هفت درصد اضافه کند و بابت بیمه کارگر به تامین اجتماعی بدهد. باز هم پیمانکاران با تکیه بر این که اینجا منطقه آزاد یا ویژه تجاری است، آن را پرداخت نمی‌کنند. برخی پیمانکاران هم که پرداخت می‌کنند، هفت درصد را طبق حقوق کارگر از او کسر می‌کنند ولی بیست و سه درصد را طبق حداقل حقوق پرداخت می‌کنند. به هر حال به قول ادبیات لمپنی، که تلویزیون نوع گویش آن‌ها را همه‌گیر کرده است: پیمانکار "کفزی" می‌کند. این يك بام و دو هوا این تصور را به وجود می‌آورد که ما مشتری بیگانه هستیم و در کشوری بیگانه کار

می‌کنیم. ایران شده کشور فلیپینی، مالزیایی و چینی و فلسطینی نه سرزمین ایرانیان، شاید ما را هم می‌خواهند مانند صهیونیست‌ها به دریا بریزند. از سوی دیگر فقر و درماندگی و ناتوانی در تامین هزینه های زندگی باعث گردیده برخی از روی ناچاری دست به تن فروشی بزنند. آری کارگر مسلمان از روی درماندگی خودش را به صاحبان بودائی و مسیحی فلیپینی این کشور می‌فروشند تا شرمنده‌ی خانواده اشان نباشند، در حالی که شخصیت خودش را له و تحقیر کرده است. یکی از آن‌ها در کنگان دستگیر و اخراج شد. همین اتفاق دو سال پیش در رابطه با کارگران چینی در اراک در یونیت ۱۴ فاز ۲ پالایشگاه اراک رخ داد.

آیا مناسبات اقتصادی امریکایی (نئولیبرالیسم) آن هم در کشوری که از نظر صنعتی و فرهنگی عقب رانده شده است و از نظر اقتصادی تنها به دلارهای نفتی و دلالی متکی است، ویران‌گر امروز و فردای ایران نیست؟ آیا سقوط اخلاقی جامعه، پائین آمدن سن تن فروشی از روی فقر، تن فروشی مردان، اعتیاد و زور گیری خیابانی و ... برآیند مناسبات اقتصادی موجود نیست؟ نگرش و شیوه‌ای که فقر و بیکاری را از يك سو و گرانی و ورشکستگی صنایع تولید کالایی را از سوی دیگر، در پی داشته است!

نگرش اقتصادی پیشنهادی صندوق بین‌المللی پول که اقتصاد اروپا و امریکا را در هم پیچیده بوسیله فراماسیونرهای اقتصادی وطنی، بنام استادان دانشگاه و مشاوران دولت های بعد از جنگ به مناسبات تک قطبی اقتصاد ما تحمیل شده است و ایران را در جایگاه بحرانی امروزی‌اش قرار داده و ایران را بهشت بیگانگان و دلان کرده است، با واردات بی‌کیفیت‌ترین، کالاهای مصرفی و کارگران بی‌سواد و بدون تخصص. (در حالی که ایران دارای بیشترین و بهترین جوشکاران و لوله‌کشان صنعتی در آسیا است) جهنمی است برای ایرانیان، با فقر سیاه و اعتیاد و تن فروشی مردان و زنان.

البته این نکته را هم در نظر داریم که شرایط کار برای این کارگران در کشورهای خودشان بسیار بسیار نامناسب است. آنها هم در کشورهای خودشان شرایط بدتری از کارگران ایرانی در ایران دارند و... که در جای خود نیاز به بررسی و تحلیل دارد و نمونه های آن را در مقالات و گزارش‌ها می‌خوانیم. مهاجرات نیروی کار عاملی برای تداوم سودهای کلان باز هم بیشتر برای سرمایه‌داران و دلان نیروی کار در تمام جهان است که به این طریق هم سطح دستمزدها پایین نگه داشته می‌شود و هم کارگران را مقابل هم قرار می‌دهد.

برزیل تجربه‌ای موفق در کاهش کار کودکان

شهناز نیکوروان

۶۱ درصد از این کودکان در آسیا، ۳۲ درصد در آفریقا و ۷ درصد از آنان در امریکای لاتین زندگی می‌کنند. این کودکان عمدتاً از راه قاچاق انسان وارد بازار کار می‌شوند و کارگری برده‌وار، روسپی‌گری، فروش اعضای بدن کودکان، سرنوشتی است که در انتظار این کودکان است. این کودکان به جای کودکی، مورد استثمار و ستم قرار می‌گیرند و از کودکی و امکانات رفاهی و تحصیلی و حتی غذای گرم محرومند.

استثمار کودکان یکی از مشکلات اصلی نظام سرمایه‌داری است که برای دستیابی به سود بیشتر از طریق استخدام کارگر ارزان در سراسر جهان به کار گرفته می‌شود. گرچه تاریخ کار کودک حتی به دوران قبل از سرمایه‌داری برمی‌گردد اما به شکل نو و مدرنش در قرن ۲۱ کاملاً عریان و قابل لمس است. و به‌رغم تشکیل سازمان‌ها و نهادهای عریض و طویل توسط جوامع بین‌المللی و دولت‌ها و با تصویب قوانین و معاهده‌ها و کنوانسیون‌های متعدد در حمایت از مبارزه با کار کودکان زیر سن قانونی، باز هم یکی از مشکلات عمده‌ی کشورها، سوءاستفاده از نیروی کار این کودکان به عنوان یک معضل بزرگ اجتماعی است.

در سال ۱۹۵۹ اعلامیه حقوق کودک به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید و کنوانسیون حقوق کودک را نیز بر اساس آن تبیین نمودند. این کنوانسیون حداقل سن اشتغال کودکان را در سال ۱۹۷۳

تعیین نمود. کنوانسیون نهایی حقوق کودک توسط کشور لهستان (پیش نویس آن توسط پروفسور آدام لوباتکا از کشور لهستان به مناسبت روز جهانی حقوق کودک تهیه شده بود) در سال ۱۹۸۹ پیشنهاد و با توافق اکثریت کشورهای عضو تصویب شد. این کنوانسیون شامل یک مقدمه و ۵۴ ماده می‌باشد. ۴۱ ماده آن مربوط به حقوق کودک است و ۱۳ ماده‌ی دیگر آن به نحوه‌ی اجرای آن در هر کشور می‌پردازد. تا کنون، ۱۹۱ کشور از ۱۹۳ کشور جهان به آن ملحق شده‌اند. فقط کشورهای آمریکا و سومالی (که بیانگر حفظ سود کار کودکان در یکی از پیشرفته‌ترین و عقبمانده‌ترین کشورهاست) تا به حال به این کنوانسیون ملحق نشده‌اند. در همین سال این کنوانسیون در سازمان ملل متحد تایید شد.

در سال ۱۹۹۲ برنامه‌های بین‌المللی برای از بین بردن کار کودکان (IPEC کانادا) به عنوان بخشی از سازمان بین‌المللی کار تاسیس شد و کنوانسیون‌های ۱۳۸ و ۱۸۲ و ۱۸۴ سازمان بین‌المللی کار تصویب شد. گرچه اکثر کشورها به این کنوانسیون پیوسته و مقابله‌نامه‌های مربوط به حقوق و کار کودک را امضا کرده‌اند، اما دولت‌ها در عمل خود را ملزم و پای‌بند به اجرای این مقابله‌نامه‌ها نمی‌دانند و در بعضی کشورها نیز اجرای آن با قانون اساسی کشورها تناقض دارد.

در ماده ۳۲ کنوانسیون، در باره کار کودک و سن و شرایط کار کودکان بحث شده است. در این ماده از دولت‌ها درخواست شده از استثمار اقتصادی کودک و هر گونه کاری که برایش مضر باشد یا موجب توقف در تحصیل او شود یا برای بهداشت جسمی، روانی، اخلاقی و اجتماعی کودک ضرر داشته باشد، باید جلوگیری نمایند و برای دستیابی به این هدف، مقررات مربوط به حداقل سن و حداکثر ساعات کار و سایر ضمانت‌های اجرایی آن را تصویب و به اجرا درآورند. با توجه به اخبار و آمار منتشر شده از وضعیت بسیار خطرناک کار کودکان در تعداد زیادی از این کشورهای عضو این کنوانسیون، نشان می‌دهد که این کشورها هیچ گونه تعهد و پای‌بندی برای اجرای این کنوانسیون‌ها نداشته و تعداد بسیار اندکی نیز گام‌های ابتدایی و جدی برای دستیابی به این منظور برداشته‌اند. از جمله کشور نپال که در اکتبر ۱۹۹۰، کنوانسیون مذکور را تصویب کرد و قوانین خود را در مورد سن کار کودکان، تغییر داد و برای هر ۷۵ منطقه کشور، یک مسؤول رفاه کودک مشخص نمود. کشور پرتغال نیز در اکتبر ۱۹۹۰، کنوانسیون مذکور را تصویب و در سن کار کودکان، تجدید نظر نمود. در ارتباط با مشکلات کودکان (فحشا، سربازگیری، کار، کودک آزاری و...) واحدهایی برای جمع‌آوری آمار و اطلاعات، در این کشور ایجاد شده است.

در برزیل هم تقریبا نیمی از پنج هزار شهرداری کشور، دارای شورای حقوق کودک است و هزار شورای ویژه قیومیت تاسیس شده که هدف آنها حمایت از کودکان در معرض آسیب و خطر است. همچنین، نهضت ملی حمایت از کودکان خیابانی در این کشور تشکیل شده است.

بر اساس آمار سازمان جهانی کار (ILO) در سال ۲۰۰۴، سالانه ۲۵۰ میلیون کودک ۵ تا ۱۴ ساله در جهان محروم از کودکی می‌شوند و بر طبق این آمار، ۱۲۰ میلیون از این کودکان به کار تمام وقت مشغول می‌باشند. بالاترین آمار به آسیا (۶۱٪) تعلق دارد. پس از آن افریقا (۳۲٪)، امریکای لاتین و کارائیب (۷٪) قرار دارند. (۵)

همچنین در گزارش ILO آمده در سال ۲۰۰۸ حدود ۱۵۳ میلیون کودک ۵ تا ۱۴ سال در سراسر جهان مشغول به کار بودند که نسبت به سال ۲۰۰۴ برآورد این سازمان افزایش چشم‌گیری را نشان می‌دهد.

بر اساس این گزارش حدود ۶۰ درصد این کودکان در فعالیتهای کشاورزی مانند کشاورزی، لبنیات، شیلات و جنگلداری مشغولند و ۲۵ درصد در فعالیتهای خدماتی مانند خرده‌فروشی و رستوران، بار، جابه‌جایی کالا، گردآوری و ذخیره‌سازی و بازیافت زباله، واکس زدن کفش، به عنوان کارگر خانه و سایر خدمات مشغولند و ۱۵ درصد باقی‌مانده به مونتاژ و تولید در اقتصاد غیررسمی مشغولند. (۲)

۶

۱ درصد از این کودکان در آسیا، ۳۲ درصد در افریقا و ۷ درصد از آنان در امریکای لاتین زندگی می‌کنند. این کودکان عمدتاً از راه قاچاق انسان وارد بازار کار می‌شوند و کارگری برده‌وار، روسپی‌گری، فروش اعضای بدن کودکان، سرنوشتی است که در انتظار این کودکان است. (۲) این کودکان به جای کودکی، مورد استثمار و ستم قرار می‌گیرند و از کودکی و امکانات رفاهی و تحصیلی و حتی غذای گرم محرومند.

کشور برزیل بعد از گواتمالا و اکوادور بالاترین میزان کار کودکان در امریکای لاتین را دارد. (۷ تا ۱۰ میلیون کودک کار تا سال ۱۹۹۲) بیشترین جمعیت کودکان کار برزیل در روستاها زندگی می‌کنند و بیش از ۶۰ درصد کل کودکان کار برزیل ۱۰ تا ۱۴ ساله هستند. ۳۷ درصد این کودکان در این رده سنی، در مقایسه با ۸ درصد کودکان در رده سنی مشابه در مناطق شهری هستند. ۱

سازمان جهانی کار در گزارش جهانی چهارساله خود در مورد کار کودک، اعلام کرد: "تعداد کودکان کارگر در جهان از ۲۲۲ میلیون به

۲۱۵ میلیون نفر، در طول دوره ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۸ معادل ۳ درصد کاهش یافته است." (۶)

با نگاهی به سایر گزارشات سازمانی جهانی کار در ارتباط با کاهش میزان شغل و البته بحران نظام سرمایه‌داری و تعطیلی کارخانه‌ها در سراسر جهان و افزایش فقر در سراسر دنیا و از طرفی استناد این سازمان به گزارشات دولت‌ها و نه گزارشهای واقعی می‌توان دریافت که این آمارها پایین است و آمار واقعی چند برابر آمار مندرج در گزارشهای ILO است. بنابراین باید گفت این آمار مشتی از خروار است.

سازمان بین‌المللی کار در فوریه ۲۰۱۳ تخمین می‌زند در جهان ۵۰ تا ۱۰۰ میلیون نفر از کارگران خانگی هستند (در خانه به کار مشغولند) و برآورد شده کودکان نزدیک به ۳۰ درصد آنان را تشکیل می‌دهند. آنها اغلب ۱۲ ساعت یا بیشتر در روز و هفت روز هفته کار می‌کنند. (پخت‌وپز، نظافت، شستن لباسها، و مراقبت از کودکان کارفرما از جمله وظایف آنان است). آنها برای انجام همه این کارها اغلب پول اندکی دریافت می‌کنند و کار غیرمعمول و قاچاق نیز اجباری است. از طرفی در خانه‌های شخصی کارفرمایان در انزوا بسر می‌برند در معرض خطرهای خاص از جمله استثمار، خشونت و سوء استفاده جنسی می‌باشند قرار دارند. شواهد نشان می‌دهد که آنها حتی کمتر از دیگر کودکان کار امکان رفتن مدرسه رفتن دارند. (۴)

بر اساس گزارش ILO کشور برزیل موفقیت‌های قابل توجهی در کاهش تعداد کودکان کار به دست آورده است. تعداد کودکان کار از ۱۸ درصد در سال ۱۹۹۲ به ۷ درصد در سال ۲۰۰۹ کاهش پیدا کرده است. این کاهش با افزایش تعداد کودکانی که به مدرسه رفتن رابطه معکوس داشته است. حضور در مدرسه از ۸۵ درصد به ۹۷ درصد افزایش یافته است. (۳) عوامل این موفقیت چه بوده است؟ آیا در درجه اول سیاست هدایت شده‌ی دولت، تاثیرگذارترین سیاست بوده و یا معادل آن، پیشرفت مزبور بیشتر محصول روند تغییرات جمعیتی در برزیل بوده یا ناشی از اقتصاد کلان و بازار کار؟

لذا بررسی برنامه‌های کشور برزیل به عنوان برنامه‌ای نسبتاً امیدوارکننده و بخشی از تلاشهایی ضروری است که برای رسیدگی به نیازهای کودکان بسیار آسیب‌پذیر و درگیر در فعالیت‌هایی مانند تجارت مواد مخدر، فحشا، دست‌فروشی در خیابان و کار و فعالیت‌های سخت و خطرناک درگیر هستند.

بر اساس گزارش ILO بخش اصلی کودکان کار (دختر و پسر) برزیل در بخش کشاورزی در روستاها کار می‌کنند و نیز همواره به عنوان یکی از

خطرناک‌ترین صنایع در رتبه‌بندی از نظر مرگ و میر به حساب می‌آید. خطراتی مانند ماشین‌الات کشاورزی مزرعه، (کارهای سخت مانند حمل و جابه‌جایی بارهای سنگین و کار در شرایط سخت و غیره) شیمیایی مانند آفت‌کشها و عوارض نامساعد آب و هوایی، همچنین کار در مزارع صدمات زیادی ناشی از کار در سیزال (jute) یا مزارع نیشکر و استفاده از چاقوهای بزرگ و قمه برای درو کردن و جابه‌جایی و حمل بارهای سنگین محصولات کشاورزی به این کودکان وارد می‌شود. علاوه بر این بسیاری از این مزارع امکانات بهداشتی ضعیفی دارند. از جمله آب بهداشتی برای نوشیدن و شستشو وجود ندارد که این امر امکان انتقال بیماری و اثرات آفت‌کشها و گرما را تشدید می‌کند.

استراتژی مقابله با کار کودک در برزیل، ابتدا با تغییر در قوانین شروع شد. دولت خود را پاسخگو و مجری اصلی می‌داند. در ماده ۲۲۷ قانون اساسی برزیل اولویت مطلق فقط به کودکان داده شده است. در این ماده آمده: «وظیفه دولت و جامعه است که نسبت به اولویت مطلق کودکان و نوجوانان نسبت به داشتن حق زندگی، سلامت، غذا، آموزش، اوقات فراغت، فرهنگ، کرامت، احترام، روابط خانوادگی و اجتماعی اطمینان حاصل نمایند و به هیچ وجه نباید در مورد تبعیض، استثمار، خشونت، و ظلم و ستم نسبت به کودکان سهل‌انگاری شود.» (۱)

استراتژی ملی آموزش و پرورش (۱)

دولت فدرال بالاترین اولویت خود برای بهبود دسترسی و کیفیت در آموزش و پرورش قرار داده است. تعدادی از این اصلاحات از جمله: (الف) اصلاح قانون اساسی برای تضمین سطح حداقل هزینه در آموزش و پرورش ابتدایی در تمام نقاط کشور، (ب) پشتیبانی از قانونی که تعریف دوباره‌ای از مجموعه استانداردهای نقشها و مسوولیت هر یک از سطوح دولت ارائه می‌دهد، (ج) اجرای برنامه انتقال وجوه به مدارس به طور مستقیم، تلاش برای افزایش استقلال مدرسه و اثربخشی آن؛ (د) توسعه اطلاعات و یک برنامه ارتباطی در مورد کیفیت و عملکرد آموزش پرورش از طریق یک سیستم ارزیابی ملی و سرشماری سالانه (ه) توسعه و انتشار پارامترهای جدید، برنامه ملی است. این اصلاحات طراحی شده، برای غیرمتمرکز کردن کمک‌های مالی نظام آموزش و پرورش، کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای و محلی و افزایش هماهنگی میان سیستم‌های مختلف صورت گرفته است.

افزایش منابع مالی برای آموزش و پرورش (۱)

در قانون اساسی جدید برزیل که در سال ۱۹۸۸ تصویب شده، آمده است که همه ایالت‌ها، شهرداری‌ها و دولت فدرال مجبورند سهم ثابتی از درآمدهای مالیاتی خود را در سیستم آموزش عمومی صرف نمایند. این سهم برابر ۲۵ درصد برای دولت و شهرداری‌ها و ۱۸ درصد برای دولت فدرال است.

تعریف نقشها و مسئولیتها (۱)

در سیستم آموزش قدیم برزیل مشکلات متعددی وجود داشت از جمله تداخل و غیرمتمرکز بودن آموزش، مسوولیت‌های مبهم در میان سطوح دولت، هزینه‌های بزرگ و تفاوت کیفیت در سراسر مناطق و ارائه‌دهندگان. اما تصویب قانون ملی آموزش و پرورش (LDB) در سال ۱۹۹۶، نقشها و مسوولیت دولت‌های ایالتی و شهرداری‌ها را با توجه به ارائه آموزش روشن کرده است. این قانون همچنین رعایت حداقل استانداردهای کیفیت (از جمله برنامه‌ی آموزشی و سطح علمی معلمان) و عدم تمرکز بیشتر در ارائه خدمات را اجرا نموده است.

- کاهش نابرابری در امور مالی آموزش و پرورش (۱)

- نگرانی در مورد توزیع مجدد ثروت در قانون اساسی برزیل (۱) که در آن تاکید زیادی بر کاهش فقر و ایجاد یک جامعه عادلانه‌تر و منصفانه شده است. همچنین دولت متعهد به ارائه خدمات بهداشتی و آموزش و پرورش، در میان مردم است.

- در قانون اساسی بندهایی آمده است که کمک‌های اجتماعی را به عنوان "حقوق" تضمین شده برای نیازمندان در نظر گرفته است. در این چارچوب، برنامه‌های انتقال مشروط پول نقد (CCT) به عنوان یک ابزار سیاست اجتماعی می‌باشد که استفاده از این حقوق به بهبود کیفیت آموزش، بهداشت و کمک‌های اجتماعی کمک می‌کند. برنامه‌های CCT (کمک) به کاهش فقر در کوتاه مدت از طریق نقل و انتقال پول نقد) به خانواده‌ها انگیزه‌هایی را برای سرمایه‌گذاری در سرمایه انسانی فرزندان خود و در نتیجه کاهش فقر در دراز مدت می‌دهد.

انتقال پول نقد برای مصرف مواد غذایی به مردم بسیار فقیر، اجرایی شد. (۱)

دولت برزیل در سال ۲۰۰۲ تلاش برای از بین بردن شکل‌های مختلف خطرناک کار کودکان از طریق ایجاد "برنامه‌های فدرال برای ریشه‌کن کردن کار کودکان (PETI)" و سایر برنامه‌ها در سطح دولت و شهرداری

اقداماتی انجام داده، اگرچه هدف اصلی آنها، از بین بردن بدترین اشکال کار کودک است، اما این برنامه به طور همزمان با هدف افزایش تحصیل و کاهش فقر کودکان کار اجرا میشود.

بر اساس این استراتژی دولت اعلام کرد که کار کودکان بر اساس آمار و شواهد مستند، ناشی از فقر خانواده‌ها می‌باشد و این کودکان مجبور به کارکردن هستند، چون خانواده‌های فقیری دارند، پس باید از طریق پرداخت پول به این خانواده‌ها آنان را تشویق به فرستادن کودکانشان به مدرسه کنیم و در صورت ثبت‌نام و شرکت این کودکان در مدرسه و شرکت در فعالیتهای بعد از مدرسه و موافقت خانواده‌ها برای کار نکردن کودکان، ۲۵ دلار در ماه به مادران کودکان ۷ تا ۱۴ ساله‌ای پرداخت شود که خانواده فقیر دارند. فعالیت بعد از مدرسه بیمه (jornada ampliada -ensure) نامیده میشود به کودکانی تعلق می‌گیرد که به مدرسه می‌روند و کار نمی‌کنند. البته این شیوه، نیاز به منابع مالی زیادی دارد که بخش اصلی آن توسط دولت، شهرداری‌ها و بانک جهانی تامین میشود و اتحادیه‌های کارگری، NGOها و سایر نهادهای مردمی و عمومی نیز در تامین منابع مالی سهم هستند.

البته موفقیت در این هدف، حاصل کار جمعی است و اتحادیه‌ها و NGOها نیز در این امر فعال هستند، اما آن چه مسلم است دولت فراخوانی برای از بین بردن این معضل بزرگ جوامع به اصطلاح در حال توسعه داده که حاصل جامعه سرمایه‌داری است و تیم‌های متعددی جهت جمع‌آوری اطلاعات و آمار تشکیل و برنامه‌های آموزشی متعددی را نیز برگزار می‌کند. باور به حقوق برابر کودکان و این مساله که ریشه‌ی اصلی مشکل کودکان کار، فقر می‌باشد، راه‌کارهای مبارزه با آن را نیز به درستی پیش پا می‌گذارد و نقش رسانه‌های عمومی مثل رادیو و تلویزیون در آموزش مردم برای حل این مشکل نیز بسیار موثر است.

یکی از این NGOها (Everybody s Circus(Circo do Todo Mondo) می‌باشد که معتقد است، آگاهی از کار کودکان از طریق تحقیق، بحث و مبارزات موسسات بخش عمومی و خصوصی و اشخاص دیگر، ارتباطات رسانه‌ای و مدرسه ایجاد میشود و مدعی است که خود نیز با استفاده از یک رویکرد بین بخشی برای بوجود آوردن یکپارچگی عمل بین جامعه مدنی، دولت، بخش خصوصی و نهادهای بین‌المللی عمل کرده است.

در حال حاضر کشور تایلند با توجه به آمار بالای کودکان کار با استفاده از این شیوه به اقدامات عملی پرداخته است، گرچه ریشه‌ی این مشکل ناشی از سیستم نظام سرمایه‌داری است اما توجه به ویژگی‌های منطقه‌ای در برخورد و ریشه‌کنی کار کودکان باید مورد توجه

قرار گیرد.

برگرفته از تارنمای

http://kanoonmodafean1.blogspot.com/۲۰۱۳/۰۶/blog-post_۱۲۷۶.html#more

منابع:

۱- [http://ddp-ext.worldbank.org/EdStats/BRAimp۰۱.pdf\(december۲۰۰۱](http://ddp-ext.worldbank.org/EdStats/BRAimp۰۱.pdf(december۲۰۰۱)

۲- <http://www.ilo.org/ipec/Partners/NGOs/lang-en/index.htm>

۳- http://www.ucw-project.org/attachment/Brazil_۲۰june۱۱۲۰۱۱۰۶۲۲_۱۰۳۳۵۷.pdf

۴-

http://www.hrw.org/sites/default/files/related_material/۲۰۱۳_Global_NGO_Letter_to_Ministers_of_Labor.pdf

۵- http://en.wikipedia.org/wiki/Child_labour

۶- http://www.ilo.org/global/resources/WCMS_۱۲۶۷۵۲/lang-en/index.htm

سرمایه‌داری و تناقض کار کودک

فریبرز رییس‌دانا

ورود کودکان به بازار کار به ویژه بازاری که به دست‌های ظریف و ظرفیت‌پذیری محدود آنان نیاز دارد به هر حال بنا به قانون ستمگرانه‌ی بازار عرضه و تقاضا، موجب افت دستمزدهای پولی می‌شود. اما عدم ورود آنان به این بازار خانواده‌ها را بیچاره می‌کند. در جهان ۲۷۰ میلیون کودک کار وجود دارند هم سرمایه‌داری و هم خرده فرهنگ‌های به جا مانده از دوران پیشاسرمایه‌داری و هم خانواده‌های قربانی شده به کار اینان نیاز دارند.

کانون مدافعان حقوق کارگر - نظام سرمایه‌داری تناقض‌های عجیب و حل‌ناشدنی‌ای دارد. شماری از آنها جهان شمول‌اند و شماری به کشورهای مختلف در رده‌های مختلف توسعه، گروه‌های فرهنگی و مناطق اجتماعی تعلق دارند. یکی از این تناقض‌ها حضور زنان در بازار کار است.

سرمایه‌داری بی‌تردید نسبت به نظام‌های پیشین در خود امکانات بیشتری برای آزادی و فعالیت زنان دارد زیرا به نیروی کار مزدوری وابستگی اساسی دارد و ضمناً در فضای آزادی‌های سیاسی و اجتماعی که با آن عجین است، واکنش دیالکتیکی مبارزه‌ی زنان برای رهایی واقعی شکل می‌گیرد. این تناقض به این صورت بروز می‌کند که وقتی زنان به زبان اقتصاد بورژوازی، که در این جا زبانی ناگزیر است، به "بازار کار" وارد می‌شوند با افزودن بر عرضه‌ی نیروی کار موجب کاهش دستمزد پولی می‌شوند. اگر وارد این بازار نشوند با روال دگرگونی تاریخی جامعه ناسازگاری کرده‌اند. این به جای خود اما فشار هزینه‌های زندگی و ضرورت یافتن شماری از کالاها و خدمات مصرف و نیازهای رفاهی و خدماتی آموزشی و بهداشتی که اقتصاد سرمایه‌داری با کالایی کردن همه چیز آن را از مردم دریغ می‌دارد، موجب می‌شود که زنان راهی بازار کار شوند و با شرایط نامناسب‌تر مربوط به دستمزد ساعات کار محیط کار و شرایط اجتماعی فرهنگی آن ناگزیر کنار بیایند. به این ترتیب آنها از حیث فردی منافع خود را در می‌یابند اما از حیث جمعی آن را تخریب می‌کنند. چه بسا بر اثر کار زنان هزینه‌های ناخواسته‌ی تحمیل شده به خانواده مانند هزینه‌های نگهداری کودک، درمان بیماری‌ها، هزینه‌های کمک خانه‌دار برای شست‌وشو و خدمات خانه، هزینه‌های ناشی از بی‌توجهی به امور منزل بخش قابل‌توجهی از دریافت زنان را به خود اختصاص می‌دهد. راه‌حل این تناقض سهیم شدن به ستم ناشی از تناقض سرمایه‌داری یا دل دادن به قواعد و مقررات و سوخت وساز بازار نیست. راه حل روی گرداندن از حضور اجتماعی زنان نیز نیست. راه‌حل نهایی در تدبیرجویی‌های سطحی رایج هر چند آثار مثبتی از حیث "اقتصاد خانواده" - که از مقوله‌های اقتصاد خرد و بورژوازی است - بتوان در آن یافت، نیز نهفته نیست. راه‌حل واقعی عمل‌گرایانه به‌رغم هر انتخاب مناسب در صحنه‌های زندگی، در مبارزه علیه نظامی است که یا ستم می‌آفریند یا تناقض. راه‌حل مبارزه‌ی رهایی‌جویانه‌ی زنان در متن مبارزات دموکراتیک و طبقاتی است.

اگر می‌توانیم با زنان در جامعه این‌گونه سخن بگوییم، با کودکان نمی‌توانیم. در اینجا سرشت تناقض‌آمیز برای کودکان قربانی شده در نظام سرمایه‌داری ابعاد هولناک به خود می‌گیرد. کودکان وقتی کار می‌کنند، حتی اگر کارشان توأم با تکدی‌گری و جلب ترحم کمتر موفق در این شهرهای بی‌ترحم باشد، درآمدی به دست می‌آورند. بخشی از این درآمد به جیب مراقبها و سرگروه‌های سازمان‌دهی کودکان خیابان و بی‌پناه می‌رود. اما بخشی از آن برای زنده ماندن و رفع گرسنگی شکمی و احیاناً کفش و لباس و اسباب‌بازی محقرانه او به کار می‌رود. در

میان حدود ۷۰۰ هزار کودک کار و خیابان تمام وقت و نیمه وقت در ایران البته سهم مهمی نیز مرکب از کودکانی‌اند که باید حاصل کار خود را به کمک به معیشت خانواده‌ی خود اختصاص دهند. بعضی از آنها واقعا سرپرست خانواده‌اند. من آمار دقیق و برآوردهای آماری خود را در این مورد گم کرده‌ام، اما شمار آنان قابل توجه است. آنها از پدر و مادر یا خواهر و برادر سالمند، از کار افتاده، معلول یا معتاد خود نگهداری می‌کنند. آنها راهی جز این کار ندارند: "به کجا رود کیوتر که اسیر باز باشد".

بدبختی نهفته در تناقض از همین جا ناشی می‌شود. این کودکان، این "گنجشکان خیابان" به واقع قربانی هیچ چیز نیستند مگر هم‌دستی ستم سرمایه و بی‌اعتقادی دولت‌ها به فعالیت‌های رفاهی و خدماتی بی‌بازده اما انسانی. اما نه دولت و نه سرمایه‌داری که به نوبت از پشتیبانی و شرکت این و آن دولت بهره‌مند می‌شود، حاضر نیستند نتایجی ناشی از حیات اقتصادی خود را که منجر به تولید و ثروت‌اندوزی بر مبنای کار کودکان شده است، برعهده گیرند. اکثر آنها وجود چنین پرنده‌های بی بال و پر معصوم را انکار می‌کنند. بارها شنیده‌اید که می‌گویند: "متکدیان هر یک چند خانه دارند طلا و جواهر جمع می‌کنند"، "کودکان ریاکارند و پول‌های زیادی را به اتفاق سردسته‌ها یا پدر و مادر واقعی یا ناواقعی‌شان به جیب می‌زنند"، این حرف‌ها فقط گمراه‌کننده نیستند، بلکه بی‌شرمانه‌اند. حتماً اگر بتوانند چند موردی هم متکدی موفق را نشانه کنند.

تناقض وقتی ظاهر می‌شود که بازداشتن کودکان از کار کردن، چنان که روز لغو کار کودک تیلور انسانی آن است، به منزله‌ی بیچاره کردن اعضای نیازمند خانواده است. اما اجازه دادن به کار کودکان (این‌که کودک را زیر ۱۵ سال، یا زیر ۱۸ سال می‌گیریم؟ بستگی به شرایط اقتصادی و اجتماعی و سیاسی دارد) یعنی اجازه دادن به رواج ناانسان‌گرایی روابط ناسالم، خطرهای جنسی و جسمی و روحی برای کودکان و چشم بستن به روش‌های سنگدلانه‌ی سوداندوزی سرمایه داری. در ایران کارگاه‌های زیادی هستند که از کار سازمان یافته‌ی کودکان استفاده می‌کنند که شامل قالب‌بافی، رنگرزی، صنایع دستی، جوراب‌بافی، نجاری، آجرپزی، نانوایی، ساختمان‌سازی، کار در مزرعه و باغ و نگهداری حیوانات و جز آن می‌شود. همه‌ی آنها سنگدلانه‌اند، اما لزوماً مبتنی بر کار مزدوری کودکان توسط سرمایه داران نیستند، چه بسا کودکان در کنار والدینشان کار می‌کنند. اما این ستم سرمایه‌داری در شکل توسعه‌ی ناموزون آن است که به هر حال بر همه‌ی

شکل‌های کار، حتی شکل‌های سنتی و خانوادگی آن، سایه‌ی شوم خود را می‌اندازد.

ورود کودکان به بازار کار به ویژه بازاری که به دست‌های ظریف و ظرفیت‌پذیری محدود آنان نیاز دارد به هر حال بنا به قانون ستمگرانه‌ی بازار عرضه و تقاضا، موجب افت دستمزدهای پولی می‌شود. اما عدم ورود آنان به این بازار خانواده‌ها را بیچاره می‌کند. در جهان ۲۷۰ میلیون کودک کار وجود دارند هم سرمایه‌داری و هم خرده فرهنگ‌های به جا مانده از دوران پیشاسرمایه‌داری و هم خانواده‌های قربانی شده به کار اینان نیاز دارند. اگر از زنان می‌توانیم بخواهیم به جای این در و آن در زدن و تسلیم شدن و خود را پایین دیدن باید به‌رغم دل دادن به واقعیت معیشتی علیه نظام سیاسی و اقتصادی متحد شوند و وجدان جمعی خود را تحکیم بخشند، این را از کودکان نمی‌توانیم بخواهیم. آنها نیاز به شنیدن موعظه‌های ما ندارند. بیشتر از موعظه لازم دارند از سر و کولمان بالا بروند و بازی کنند. حتی زنان نیز به تنهایی نمی‌توانند پندهای روشنفکرانه و فیلسوف‌مآب را بشنوند و عمل کنند. آنها در حصار تجر و تعصب و خرافه، زور و سرکوب و نیرنگ‌گیر افتاده‌اند. وضع کودکان که روشن است. همه‌ی آنها به ویژه گنجشگان خیابان نیاز به یاری عملی ما دارند. تدوین نظریه‌ها بر مبنای تجربه و نظریه و برای آزمون شدن در عرصه‌ی خیابان، در حوزه‌های مسایل کودک، خود بخشی از پراکسیس است.

برگرفته از تارنمای [www.iranpress.com](#)

تظاهرات بزرگ علیه اجلاس سران ۸ قدرت بزرگ، گ ۸، در ایرلند شمالی

Florian Osuch, Belfast
برگردان ناهید جعفرپور

تنها و بزرگترین تظاهرات بزرگ و متحدانه نیروهای چپ و سوسیالیست و جمهوریخواه فردا روز دوشنبه در منطقه انیسکلن برگزار می‌گردد. مکانی که نزدیک اجلاس سران گ ۸ است.

نیروهای پلیس آماده برای به هم زدن تظاهرات و دستگیری‌های گسترده شده‌اند

ایرلند شمالی در روزهای آینده شاهد بزرگترین عملیات نیروهای ویژه پلیس از زمان آغاز فرایند صلح تا کنون خواهد بود. هزاران نیروی ویژه پلیس امنیتی برای امنیت اجلاس سالانه سران هفت کشور بزرگ صنعتی جهان به اضافه روسیه بسیج گشته‌اند. پلیس ایرلند شمالی توسط ۸۰۰۰ مامور امنیتی از کشورهای انگلستان و شوتلند پشتیبانی می‌شود. پنجشنبه گذشته اولین ۲۰۰۰ مامور قدم به این کشور گذاشتند. بر اساس گزارشات بی بی سی ماموران انگلیسی و شوتلندی متشکل از زنان و مردان نیروی ویژه پلیس می‌باشند که دوره‌های ضد شورش را تعلیم دیده و داوطلبانه به ایرلند شمالی فرستاده می‌شوند.

اجلاس سران گ ۸ با حضور رهبران کشورهای فرانسه، ایالات متحده آمریکا، ژاپن، آلمان، ایتالیا، کانادا، روسیه و بریتانیای کبیر، روز دوشنبه و سه شنبه آینده در هتل لوکس در منطقه روستائی فرماناگ ایرلند شمالی برگزار می‌گردد. این هتل پنج ستاره لوکس به طول پنج کیلومتر توسط نرده‌های فلزی مهر و موم گشته است و پرنده نمی‌تواند از حفاظ آن عبور نماید. تظاهرات‌ها در همین آخر هفته در بلفاست آغاز گشته‌اند و در روز اجلاس در شهر انیسکلن نزدیک محل اجلاس برگزار خواهد گشت.

در حدود ۹۰۰ پلیس بخش داخلی هتل را محافظت می‌کنند و هزاران پلیس دیگر درون و خارج مرزهای منطقه اجلاس را تحت نظر دارند. کران کنی فرمانده این نیروهای ویژه به خبرنگار گفت که ماموران او بخصوص باید مواظب گروه‌های انشعابی جمهوریخواهی باشند که منطقه میان جمهوری ایرلند در جنوب و شمال متعلق به بریتانیا را بعنوان منطقه عملیاتی خود برگزیده‌اند. بسیاری از منشعبون جمهوریخواه به مبارزه مسلحانه برای یک ایرلند متحد روی آورده و تلاش دارند از طریق حملات مسلحانه افکار عمومی جهان را بخود جلب نمایند".

نیروهای ویژه دستور دستگیری‌های جمعی را داشته و به این خاطر ۲۶۰ سلول برای حبس صد ها زندانی در شهرهای اوماخ و بلفاست برقرار

نموده اند و ۱۶ نفر از قضات تنها برای " پرداخت " به این دستگیری ها در محل آماده به خدمت قرار گرفته اند. یکی از فعالان سازمان سوسیالیستی اریگی همین آخرفته در حالیکه پلاکارت های تظاهرات علیه اجلاس گ ۸ را به محل می برد در بلفاست دستگیر گشت و از آنجا که نام خود را در برابر پلیس به زبان ایرلندی گفته بود ساعت های طولانی در حبس بسر برد.

مقاومت علیه اجلاس گ ۸ از هم اکنون زیر ضرب پلیس قرار گرفته و اما نیروها از هم پراکنده اند. بخصوص در آخر هفته گذشته تظاهر کنندگان عضو اتحادیه های کارگری، گروه های چپ و اتحادیه های جمهوریخواه به خیابان آمدند. اتحادیه کارگری ایرلند: (Irish Congress of Trade Unions)

در روز پنجشنبه گذشته با شعار " جهانی دیگر ممکن است " برنامه ای گسترده برای حضور هزاران نفر تظاهر کننده در روز شنبه گذشته در بلفاست را ارائه نمود. امروز یکشنبه در همین شهر کنفرانس هائی در باره فلسطین، حق سقط جنین و همچنین ونزوئلا بعد از مرگ چاوز برگزار می گردد.

گری مولکی از کارزار " نات ولکام گ ۸ " که از سازماندهان تظاهرات بزرگ است در عین حال به تظاهر کنندگان از وجود " اوباش و ارادل و آشوبگران " هشدار داده و اعلام نمود اگر کسی قصد خرابکاری در تظاهرات را دارد بهتر است از ما دوری کند. ما اجازه نخواهیم داد که از تظاهرات سوء استفاده شود. یک چنین سخنانی را هم سین فن از حزب چپ ایرلند شمالی اعلام نمود. مارتین مک گونیس کماندو سابق " ای ار آ " و در این فاصله معاون نخست وزیر در ایرلند شمالی از آنارشیست ها و و رادیکال های ضد سرمایه داری خواست که بهتر است خود را از تظاهرات بزرگ دور سازند.

اتحادیه چپ:

»People Before Profit

امروز یکشنبه همچنین گنجره خود را در بلفاست آغاز نمود. حزب جمهوریخواهان سین فن که انشعابی از حزب چپ ایرلند شمالی است روز جمعه گذشته یک فوروم ضد امپریالیستی گشایش نمود و همزمان برای آزادی و آزادی زندانیان سیاسی در بلفاست به تظاهرات پرداخت.

تنها و بزرگترین تظاهرات بزرگ و متحدانه نیروهای چپ و سوسیالیست و جمهوریخواه فردا روز دوشنبه در منطقه انیسکلن برگزار می گردد. مکانی که نزدیک اجلاس سران گ ۸ است.

از تمامی مناطق ایرلند اتوبوس های تظاهرکنندگان بسوی محل تظاهرات گسیل می شوند. این تظاهرات دقیقا در شهری برگزار می شود که با ۱۳۰۰۰ سکنه اش توسط حملات " ای ار آ " معروف گشته است. در تاریخ ۸ نوامبر ۱۹۸۷ در اثر انفجار بمب ۱۲ نفر در این شهر بقتل رسیدند.

www.anotherworldispossiblebelfast.org

جهانی دیگر ممکن است